

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. ker., Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker., Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztőségi telefon 56-12. Kiadóhivatali telefon 54-39.
Igazgatószoba: „ 842. Nyomda: „ 44-09.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Felelős szerkesztő: **KABOS ED**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A képviselő urakhoz.

(v.) Uraim, képviselő urak, szót kérünk. Ami eddig az önök dolga volt, maholnap a mi dolgunkká lesz. A kusza csomót, amelyet az urak gabalyítottak össze, nekünk kell nemsokára kioldanunk. Maholnap megszűnik az önök törvényhozói hatalma s a jog, hogy az ország politikai sorsa felől döntsünk, reánk száll vissza. Reánk: — a választókra. Tetszik, nem tetszik, ez bizony így lesz. Minden pörnek vagy egység vagy ítélet a vége. Harmadik megoldás nincsen. Egyezzenek meg hát egymással, ha tudnak és akarnak. Vagy pedig ha ezt nem teszik, vegyék tudomásul, hogy meghozzuk ítéletünket s ezzel befejezzük ez az áldatlan disputát. Azt pedig, hogy amin össze méltóztattak különbözni, mi nem dönthetjük el, mert az urak belső házi dolga, nekünk ugyan hiába prezsmítálják. A képviselőház a mi intézményünk, nem az önöké; a képviselőházat megillető alkotmányos hatalom is a mi hatalmunk, nem az önöké. Sőt önök magok is a mi megbízásunk jogerejénél fogva, a mi érdekeink és jogaink képviseletében és a mi politikai akaratunk érvényesítésére ülnek a képviselőházban, nem pedig a saját uri joguknál fogva, sem a saját uri passziók kielégítésére. A parlamentnek mi vagyunk hát az urai s a bírái; s a parlament nekünk tartozik felelni minden cselekvéséért és minden mulasztásáért.

A képviselő uraknak igenis lehet-

nek belső házi ügyeik. Hogyne lehetnének. Hogy tegezödni akarnak-e egymás közt, vagy sem, ez példának okáért egyike ama belügyeknek, amiket nélkülünk kell elvégezniök. Ugyanilyen belügyük az is, ha képviselői pikniket akarnak rendezni. De már az, hogy az ország törvényhozása gyümölcsöző munkával vagy meddő viaskodásokkal töltsse-e az idejét, vagy pedig azt, hogy az üres lefetéles időpocsékolásával szemben alkotassanak-e meg vagy sem a parlamenti dologtevés valamelyes biztosítékai, elsősorban miránk tartozik, sőt egyedül miránk s legkevésbé sem önökre. Mi vagyunk — az alkotmányos jogrend mai állapota szerint — az ország. A parlament az országé. Róla tehát az ország rendelkezik. Aki ezt tagadja, annak azt kellene állítania, hogy az ország a parlamenté. Ilyen ostoba badarságot pedig józan fővel senki sem állíthat.

Itélni fogunk tehát maholnap, igenis. Itélni abban is, hogy törvényes volt-e ez a felosztás. Abban is, hogy kivánatos-e a házszabály-revizió. Abban is, hogy jóváhagyjuk-e a november 18-iki szabálysértést. És abban is, hogy a szólásszabadság feltétlen épségbentartásával megcsinálható házszabály-módosítás elé már eleve gördített akadályokkal miképpen kell majd elbánni. Mindeme kérdéseket a mi ítéletünk fogja eldönteni. És az ítéletünk végérvényes lesz. Semmiféle jog és semmiféle hatalom nem fogja utját állhatni ezen ítélet végrehajtásának. Mert minden ha-

talom a mi hatalmunk és minden jogunk a mi akaratumk a forrása.

Az urak közül az egyik, egy sokat tanult ember és jó hazafi, azt találta a minap mondani, hogy a választásokkal a per el nem intézhető, mert feltétlen parancsossal fog az országgyűlésen mindkét fél visszatérni, a kormánypárt is, a kisebbség is; még pedig amaz a lex Daniel utólagos jóváhagyásának, emez ugyancsak a lex Daniel mindenáron való megdöntésének feltétlen parancsával. Hát biz ez ilyesformán lesz. Közülünk, választók közül az ellenzékiek amellet lesznek bizonyára, hogy a november 18-iki bevallott szabálysértés ne legyen érvényes. Viszont a kormánypárti választók nyilván arra fogják leadni szavazatukat, hogy a szabálysértéssel létrejött határozatnak maradjon meg a jogereje. Minden attól függ már most, hogy külön-külön minden egyes kerületben s aztán a kerületek összességében melyik részen lesz a többség. Ha a kerületek többsége amellet találna szavazni, hogy a november 18-iki szabálysértésnek ne legyen jogereje, akkor a képviselőház új többség eltörli majd a lex Danielt s a kisebbség maradt régi kormánypárt kénytelen lesz az ország akaratát előtt meghajolni. Kénytelen lesz vele, noha választóitól azt a feltétlen parancsot kapta, hogy parlamenti szavazatát a lex Daniel jogereje érdekében érvényesítse. Ez egészen világos, úgy-e bár? Hiszen ha az új Házban felkelne Kubinyi Géza vagy

TÁRCA

A kivándorlók.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Gergely Győző.**

Hat asszony verődött össze Magdáéknál. Az alacsony, földes parasztszoba kimenés sarkába huzódtak és amint tekintették bele, mélyedt a homályba, az arcuk izzott a hamvadó tűz fényében, a fejük árnyéka meg imbolygva táncolt a falon, gerendán, mintha idecsukott íromba, vad, fekete madár volna, mely ideges félelemmel keresi a kijutást.

A sötét téli este rájuk telepedett és ahogy a kicsiny ablakon keresztül már a hó fehérsege se csillogott be, a hat asszony közül az egyik nagyot, mélyet sóhajtott. Magda utána sóhajtott egyet, aztán odament a tüzhöz, megpiszkálta a paraszat és ahogy az üszög sereggve, pattogva szikrázott, a hat asszony a föllobbant fényben összenézett. Az egyik rákezdte:

— Vajjon hol lehetnek most?

— Most már régen tulvannak... Talán munkájuk is akad már.

Aki először szólt, egyforma, bágyadt hangon megismételte:

— De mégis hol lehetnek most?

Sovány, halvány arcáról a főkötője alá simította lenháját és folytatta:

— Két hónapja, hogy elmentek. Két hónapja.

És ahogy ezt kimondotta, a keze ott maradt az arcán, eltakarta vele a szemét, mint aki sírni, vagy aludni akar.

— Kint vannak már régen. Nemsokára jön tőlük levél — vigasztalta Magda.

— A sovány, szőke asszony nem nézett föl, hanem így, eltakarta szemmel beszélt tovább:

— Kint vannak. Kint. De ha már ott is vannak, hogy szolgál nekik a szerencse? Kaptak-e munkát? Van-e keresetük? Meg tudnak élni? Micsoda nyomorúság szakad le ott rájuk? Én jó istenem!

A hangja most már felhagyott szintelen egyformaságával. Megremegett, hirtelen sirásra vált és sóhaja már keserves zokogásba fullt.

A falon az árnyék lejjebb lapult. A hat asszony lehajította a fejét, nem felett semmit, csak kínos, reszkető sóhaj mondta utána:

— Mi lehet velük?

A tűz most már magától fellobbant. Nyomban utána megzördült a pitvarajtó, mintha kétségbeesett sietséggel rázgatná valaki. Az asszonyok fölnéztek a zajra.

— Semmi, szólt Magda. A tolózár megmozdult és most a szél rázza az ajtót.

Odakint vihar kerekedett és behallatszott, amint vad rohanásban hosszú fűtyüléssel ragadt bele a háztetőbe, faereszköbe úgy, hogy beleropogtak.

— Ok vajjon hol lehetnek?... kezdte most már egy másik asszony. Marinak igaza

van. Vajjon hol, merre vannak? Micsoda nyomor szakadt le rájuk?

Magda megint igazított valamit a tüzhelyen és nagyot fohászzkodott:

— Majd megsegíti őket a jó isten!

— Majd megsegíti.

De most meg egy öreg asszony zokogott föl:

— Mi van a fiammal? Minek is mentek el? Miért is bocsátottuk el őket? Mi lesz velük? Mi lesz velünk?

Az asszonyok bánata hangos lett. A rájuk nehezödő fájdalom, hogy az emlékező, megmozdította, vihart támasztott bennük és felkavarta lelküket. Sirásuk egybefolyt, csak Marinak, a sovány, szőke asszonynak a jajgatása vált ki belőle, amint végigvetette magát a lócán, fejére borította a kendőt és ebbe zokogta bele:

— Oh, miért is mentek el?! Mi lesz velünk ö nélkülkül?

Időbe tellett, míg a sirás elült. Magda jutott először is szóhoz:

— El kellett menniök. Itthon nem volt munka, hát elmentek oda pénzt keresni. Ne sirjunk már annyit, ebbe bele kell törődni.

— Hiszen úgy van, úgy, sóhajtott a szűnet után egy csontos arcú, fekete asszony. De mégis...

— Hát fáj, fáj. De nem kell kétségbeesni. Majd visszajönnek, vissza azok, jómódban, pénzesen, aztán lesz majd öröm. Ne sirj hát Mari, visszajön az urad!

Münnich Aurél s azt mondaná, hogy bárha az új parlamenti többség a lex Daniel eltörlését követeli, ő a választóitól kapott feltétlen parancsnál fogva ragaszkodik körmészakadáig a november 18-iki határozathoz: mit felelnének erre Kubik Béla, Lengyel Zoltán, Apponyi Albert és Bánffy Dezső? Kétségen kívül azt, hogy süsse meg az ur a becses választóinak feltétlen parancsát, hiszen láthatja, hogy az ország többsége a lex Daniel eltörlése mellett szavazott s így a kisebbség feltétlen parancsának a többség feltétlen parancsával szemben meg kell hiusulnia. Ezt felelné Kubik, Lengyel, Apponyi és Bánffy. És igaz volna Kubiknak, Lengyelnek, Apponyinak és Bánffynak. Münnich és Kubinyi kénytelen volna beérni azzal, hogy ellene szavaz a lex Daniel eltörlésének; a választóiknak pedig azt írni haza, hogy a feltétlen parancsral nem tudunk semmire menni, mert a választók többsége a megválasztott többségnek szintén feltétlen parancsot adott, *de éppen ellenkező irányt.*

Megeshet persze az is, hogy a választások más eredményt adnak. Bejöhethet az új Háza olyan többség, amely a lex Daniel jogerőben tartására kapott az ország választó-közönségének többségétől feltétlen parancsot. Tiszta sor, hogy ebben az esetben ismét csak a többségtől a többségnek adott feltétlen parancs juthat érvényre s hogy ebben az esetben is a kisebbségnek kell az ország döntésében megnyugodnia.

Két esetet, tisztelt képviselő urak, tessék már jó eleve a taktikájukból kizárni. Mink, az ország választói, sohasem fogjuk tűrni, hogy a kerület képviselőjéül a jelöltek közül az menjen fel az országgyűlésre, aki a *kevesebb szavazatot* kapta. (Ezt különben az ellenzék jelöltjei sem tűrnék ott, ahol ők kapták a szavazatok többségét.) És tehát azt sem fogjuk soha megtűrni, hogy

az országgyűlésen az a politika érvényesüljön, amely *odafenn* kapja majd a kevesebb szavazatot. Ha a választók többségének a szavazatai döntenek el, hogy kié a mandátum, akkor a megválasztott képviselők többségének a szavazatai döntenek el szükségképp, hogy mi legyen az ország politikája. Hogy a *választásoknál* a többségi elv uralkodjék, ellenben a *képviselőházban* a kisebbségi akarat érvényesüljön, ilyen bolondot ne tessék belénk sugallni. Ilyen számátságokat talán lehet a megbokrosodott parlamentben állítani. A józan nép jözan esze e számátságokat nem veszi be.

BELFÖLD

A német kereskedelmi szerződés. Bécsből távirják: *Auersperg* gróf, *Rössler* lovag, *Beck* báró osztályfőnökök, valamint *Mihalovics* udvari tanácsos ma, szerdán, *Berlinbe* érkeztek, hogy újból megkezdjék a kereskedelmi szerződés tárgyalásokat a német megbízottakkal. A tárgyalás megszakitása óta folytatott diplomáciai tárgyalások nem hátrították el még valamennyi nehézséget, úgy hogy még mindig kell számolni azzal a lehetőséggel, hogy a tárgyalás újra megakad. Nagyon valószínű, hogy a megvezetés karácsonyig nem fog sikerülni, hanem az ünnepek után, amelyekre a magyar és az osztrák szakreferensek okvetlenül ott-hon fognak eltölteni, majd folytatni kell a tárgyalásokat. A referensek minden körülmények között pénteken ismét elutaznak *Berlinbe*.

Berlinből távirtozzák: A magyar és osztrák szakreferensek ma délután *Richthoffen* államtitkár-nál tisztelegtek villájában, ahol az első tanácskozás végbement. Német részről azok a delegátusok vettek részt a tanácskozásban, akik *gróf Posadowskyt* annak idején Bécsbe kísérték. Egy bécsi lap szerint ma vagy holnap fog megtörténni a végleges döntés a kereskedelmi szerződés kérdésében. Ha a tárgyalások eredményre nem vezetnek, akkor a német kormány azonnal felmondja a fennálló kereskedelmi szerződést és közvetlenül aztán be fogja nyújtani a birodalmi gyűlésen a többi állammal megkötött kereskedelmi szerződéseket, eheben az esetben Ausz-

tria-Magyarország tényleg kimarad a német birodalom szerződési akciójából.

Az új zemléni főispán. A király Zemlényvármegye főispánjának *Szinnyei Merse* Istvánt, Sárosvármegye volt főispánját nevezte ki. A kinevezést a hivatalos lap mai száma közli. Zemlényvármegyenek utolsó főispánja tudvalevőleg *gróf Hadik-Barkoczy* Béla volt, de a november 18-iki határozat miatt lemondott állásáról.

A választások felé.

Budapest, december 21.

Teljes merevségükben néznek farkaszemzet tovább is az álláspontok. Gróf Andrássy Gyula maga paraszkozott, hogy a miniszterelnök mindenféle békeközvetítés ellen tiltakozik, viszont az ellenzék vezérei kezdettől fogva hangsúlyozták s ma még sokkal határozottabban ismétlik, hogy Tisza Istvánnal se közvetve, se közvetlenül nem tárgyalnak. A két tábor tehát engesztelhetlenül áll egymással szemben s ilyen körülmények között a *félénken mutatózó békereményések* legföllebb arra vezethetők vissza, hogy gróf Andrássy Gyulát az eddigi meddő kísérletek nem kedvetlenítették el s tovább is hirdeti, hogy a miniszterelnök félrecállása esetén az utód jászva juthat el a gyors és könnyű kibontakozáshoz. Gróf Andrássy Gyulának ez a fáradhatatlanul hangoztatott felfogása a többség táborában nem, de a kisebbség körében igen visszhangra talál, a kibontakozás szempontjából azonban ez egyelőre nem változtat a helyzeten.

Az ellenzéki táborban ma azt emlegették, hogy *Széll* Kálmán Budapesten volt s az ellenzék egyes vezéreivel beszélt is. Nem tárgyalt, csak beszélgetett. S állítólag *Széll* Kálmán azt mondta volna:

— *Mig Tisza István a hárszabályok módosítását meg nem kapta, utódról beszélni sem lehet.*

Konstatálni kell azonban, hogy az ellenzéken se sok határozottsággal kolportálták ezt a hirt, a többség soraiban pedig erősen kétségbevonták, mert olyannak ismerik *Széll* Kálmánt, aki meghatalmazás nélkül ilyen

Megrázta a Mari vállát, aki még mindig ott tartotta a fejét a lécára hajva és csak lassan emelkedett fel, de még ekkor is megárdult a teste a sirástól. Az arca halványán vörös foltok verődtek ki, a szeme egészen bedagadt, a haja meg zilálta lógott homlokára. Olyan volt, mintha a fájdalma egészen össze-tiporta, cseszegázolta volna.

A pitvarajtó most hangosabban zördült meg. Az asszonyok nem mozdultak, azt hitték, hogy ez is a szél lármája. De mindjárt utána bevesen, gyorsan megkopogtatta valaki az ablakot.

Az asszonyok félve néztek össze. Egyenkint fölálltak, de egyik se merészkelt az ablakhoz és csak a homályba visszahúzódva igyekeztek kivenni a külső sötétségből a jövevény arcát.

Az ablak most még hangosabban, még türelmetlenebbül zördült meg és egy rekedt, fáradt hang szólt be rajta:

— Magda lelkem, itt a feleségem?

Erre a hangra nagyot sikoltott Mari:

— Az uram, itt az uram!

Az asszonyok lelkén erőt vett dermedtség hirtelen megszokták. Valami nagy ujjongás kerekedett a sötét szobában. Osszecsapták a kezüket és így visongtak össze-vissza:

— No né, a Mari ura! . . . Megjött a Mari ura!

A hat asszony futva igyekezett a pitvarajtóhoz, hogy bebecsüssa.

Mari a nyakába vette magát, így szedte róla a sok kendőt, rongyot és ahogy felszába-

ditotta az arca egy-egy helyét, össze-vissza csókolta, minduntalan ismételve:

— Megjött az uram! Itt az uram!

A többi asszony meg ott tolongott körülöttük, ki a kezét, ki meg a vállát fogta a viszatértnék és valami nagy remegéssel ismételte valahány:

— Hol az én férjem? . . . A fiam? . . . A testvérem? . . .

Az ember nagynehezen kijutott a sok kendőből, de ekkor mintha most ébredt volna, bémézan néze körül és nagyot nyújtózott.

— Jó meleg van itt, nyögte. Majd megfagytam.

Az asszonyok égő türelmetlenséggel rontottak neki:

— Hol a többi? Mi van velük? Beszélj hát!

Az egyik meg is rázta, hogy a hosszú ember bele autorgott és akadozva védekezett:

— Mindjárt no, csak egy kicsit leülök.

Mari meg csak dődegette. Ugy fogta, ugy becézte, mint valami gyereket és türelmetlenül szolt az asszonyokra:

— Várjatok hát, ne kinnozatok! Odavezette a lécához, leültette nagy gyengéden, megsimogatta a fejét és így biztatta: Ne szólj még, pihenj egy keveset. Aztán hirtelen megint ráborult nagy zokogással:

— Oh uram, édes jó uram, hogy megjöttél!

Valami nagy, erős köhögés tört ki most egyszerre az ember melléből és úgy rázta, lökte, hogy rároskadt a lécára. Elsóványodott, hosszú

teste vonaglott a tüdőnek a levegőért való küzdelemben.

Az asszonyok feszült csendben várták meg a roham végét és ahogy már csak erőltették, szipogó lélegzete hallatszott, megszólalt az egyik, az a csendes arcú fekete asszony:

— Hát a többivel mi van? Hol vannak? Ők is jönnek?

Halál s bágyadsággal felelte:

— Ők kijutottak, kint vannak Amerikában . . .

A Mari lelkéből most egyszerre elröpült minden meleg, a hidegben pedig, ami utána maradt, élesen, villángyorsasággal tünt föl előtte a jólétnék, jómódnák a nagy uthoz fűzött reménysege, mely immár eltűnt, elveszett. Elengedte az urát és a hangja haragosan éles lett, amint kérdezte:

— Hát te? Veled mi történt?

Az ember meg egyforma bágyadtan felelte:

— Engem nem engedtek be. Visszaküldtek. Ugy volt, hogy a Magda urával együtt tartunk. Erről beszéltünk mindig abban a nagy várakozásban, azon az istenverte szigeten. De egyszerre csak megmondották, hogy mindenki bejuthat, csak én nem.

Mari most már kiméltlenül rontott neki. Valósággal fellökte a vállánál fogva — hogy kénytelen volt felülni és így sivitotta az arcába:

— De miért nem? Miért??

— Beteg lettem. Azt mondták, hogy gyógyíthatatlan beteg . . . Az uton léfém az!

— Beteg? Hát a többi nem lett beteg? Borzasztó!

időkben még egy ártatlanabb nyilatkozatot sem ejt el. De mindenesetre érdekes színpontja, hogy a kibontakozás fanatikus remélő Széll Kálmán minden lépését figyelemmel kísérik s folyton úgy nézik, mint ahány közbelépése a helyzet orvoslásához vezethetne.

Egyébként ma már halványodik a politikának lázról szinte kiesztató arca. Gróf Apponyi Albert Eberhardra utazott, gróf Tisza István esütörtökön este családjával együtt sógorához, gróf Bethlen Pálhoz utazik Erdélybe s csak huszonhetedikén tér vissza, elutaztak kerületeikbe a képviselő urak is, a pártklubokban tehát csak azok tartózkodnak, akik állandóan a fővárosban vannak köve. A szabadalvúpartban még dolgoznak a manifestumon és a házszabály-programmon, folyik a választások előkészítésének munkája is, az ellenzék azonban már kevesen vannak itthon s a tevékenység színhelye lassanként egészen áthelyeződik a vidékre...

A szabadalvúpartból.

Gróf Tisza István, Hieronymi Károly, Plósz Sándor, Tallian Béla és Berzeviczy Albert ma este a klub Deák-szobájában hosszabban tanácskoztak.

Ma a klubhelyiség ma már nem volt olyan népes, mert számos képviselő a karácsonyi ünnepekre kerületébe utazott. Akik ma is együtt voltak, azokkal a hírekkel foglalkoztak, melyek, minden áfólat dacára, a békeközvetítéséről keringenek. A legújabb hír, mely a szabadalvúpartba érkezett, arról beszél, hogy a tizenötös bizottságon kívül gróf Andrássy Gyula is dolgozik egy házszabálytervezeten, melyet a szövetséges ellenzékkel is el akar fogadtatni, hogy aztán a kompromisszum-tárgyalások alapjául szolgálhasson. Azt is mesélik — s ez teszi az egész hírt kissé valószínűtlenné — hogy a disszidensek részéről ilyenformán tervezett kibontakozásban már nem volna föltétlenül hangsúlyozva Tisza távozásának szükség, csakis a restitutio in integrum, a lex Daniel eljöttével a jogfolytonosság helyreállítása. Mindezt persze csak hír s a szabadalvúpartban republikánsok, anélkül, hogy egységre több fontoságot tulajdonítottak volna neki, mint a többi kompromisszumos hírek.

Gróf Tisza István holnap családjával Deácsra utazik.

A miniszterelnök személynél kapcsolat

A beteg ember fénytelen, üres tekintettel bámult bele a szoba sötétségébe, a felesége arcára, erre a fehér foltra, ahonnan feléje villogott a fenyegető, haragos tekintet, amely az imént még könnybe borult.

Lázás aya nem tudta felfogni, megérteni ezt a nagy változást, amelybe beledidergett.

A többi asszony összesugótt:

— Az én uram kijutott.

— A bátyám is.

— A fiam is. Nemsokára talán küldenek valami pénzt.

Az utolsó szót, a pénzt, akármilyen esendesen hangzott is, felkapta a Mari fiú. A sovány asszony hirtelen felugrott a hallatára, ott termett az asztalnál, mint eszeveszett furia verte az asztalt és nagy sivitotta feléje:

— Pénzt! Hallod-e te, ők pénzt küldenek! És te itt vagy!

A halálos beteg ember feje hátrahanyatlott, Most már megértette az ő nagy tragédiáját. Az asszony hangja éles volt és sikió, úgy ünt föl előtte, mint kemény, éles pénzdarabok egymáshoz való surlódása, amint nekimennek, megérik veszendő lelkét.

Magda meg akarta békíteni. Odament Marihoz és az emberre mutatott:

— Nézd, nagybeteg...

De ez kétségbeesett haraggal háritotta el magától:

— Eh. hagyj... Hagyj, ha mondom!... Hadd pusztuljon a nyomorult, ha már így szerencsétlenné lett.

ban szó ceett a belvárosi mandátumról. A klubban úgy tudják, hogy nem Láng Lajos, hanem gróf Tisza István lép fel a belvárosban s azt is tudni vélik, hogy a szöve között ellenzék nem Polányi Gézáit, hanem gróf Andrássy Gyulát akarja a miniszterelnökkel szemben felléptetni.

Andrássy Gyula a helyzetről.

Gróf Andrássy Gyula tegnap beszégetést folytatott a bécsi Zeitz munkatársával, aki előtt nemcsak a parlamenti helyzetről, hanem a helyzet szanalásának módjáról is nyilatkozott. Az érdekes nyilatkozatokból a következőket közöljük:

A hírlapíró mindenekelőtt a párok közötti megégyezés kérdését vetette föl s azt kérdezte, hogy lehetséges-e a kompromisszum az egyesült ellenzék és a kormány között.

Belső meggyőződéseim, — mondta gróf Andrássy — hogy egy olyan kompromisszum lehetősége sincsen kizárva, mely nemcsak a békes kibontakozást, de a békes fejlődést is biztosítja. Az egész küzdelem kiinduló pontja, ma központja: a házszabályok revíziója. Minthogy a többség kielemti, hogy a klotür behozatalára nem gondol, a kisebbség pedig biztosít arról, hogy a házszabályok revíziójának nem szegül ellene, amennyiben a szószabadságot nem korlátozza, az alap a békes megégyezésre megvan s most már csak a mostani kormánytól eltérő utat kell keresni arra, hogy keresztülvihető legyen a házszabályok módosítása, de minden lépés elvánt megjelölt revideálása. Es mind e nehézségek, amelyek a békes megégyezésnek utjában állanak, nem leküzdhetetlenek, én, mint eddig, ezután is mindent elkövetek, hogy a tisztességes megégyezést a párok között létrehozjam. Ez érdekében áll valamennyi faktornak, míg a kormány mostani politikájának folytatása, amely utolsó ütökártya gyanant az ugynevezett „ex-lex” választásokat akar a kijátszani, Magyarországra, sőt magára a monarchiára nézve is végzetes lehet.

Annak a kérdésnek a vitátsába, hogy a képviselőháznak az u. n. „ex-lex állapotban” való feloszlata törvénytelen-e, nem akarok belemenni. Amvitt hajlandó vagyok keneadálni, hogy ez a kérdés vitás. Azt azonban nem lehet letagadni, hogy az ilyen feloszlata Magyarország nagy része alkotmánytörésnek, a királyi eskü megsértésének tartja. A jelenlegi kormány részéről a legnagyobb hiba, veszedelmes tévedés, sőt valósággal súlyos bűn az, hogy az uralkodónak olyan javaslatokat terjeszt elő s vele olyan dolgokról tárgyal, amelyek ellen a nemzet nagy része, mint törvény- és alkotmányellenes dolgok ellen tiltakozik. Ezt a súlyos bűnt, amelyet a mostani kormány magára vett, soha meg nem bocsáthatom neki. Tudom, hogy a király ő feisége bármit tesz is, azt mindig csak jogainak teljes tudatában teszi és sohasem fog olyasmit cselekedni, ami az ő meggyőződése szerint nem teljesen jogosult. Hogy a magyar kormány a lega kormányosabb érzelű urakodót abba a helyzetbe hozta, hogy ez olyan jogokat gyakoroljon, amelyeknek gyakorlása felől ellentetes nézetek állanak fenn, ismétlem, súlyos bűn. Mert a kormány ebben az esetben még azt a legprimitív kötelességet sem tudja teljesíteni, hogy felelősségével jótettegye a kárt, amelyet a korona presztízisének okozott.

Ehhez járul azonban még az ex-lex választás, mely magasabb politikai szempontból tekintve, végzetes hiba, a legaacsonyabb politikai szempontból nézve is veszedelmes tévedésnek minősíthető. Mert mit akarnak elérni az ex-lex választásokkal? Legalább is az u. n. lex-Daniel elismertetését. Mivel azonban az új választásokkal sem az ellenzék, sem az ellenzék mozgalma, sem az ellenzék meggyőződést ki nem lehet itani, a magyar képviselőház a választások után még rosszabb helyzetben lesz, mint amilyenben most van.

Az a körülmény, hogy az ex-lex választások sok, kétségbe nem vonható tekintélyű politikusknak szemében törvénytelenek, természetesen a legújabb ellenzék pártok malmára hajtja a vizet, sőt még antidinastikus mozgalomra is vezethet.

Es most gondoljunk az új képviselőháza! Az ex-lex választások után természetesen korelnök vezeti az üléseket. Hogy

fojja azonban ez az aggastyán mindazt keresztülhajtani, amit Perczel nem tudott? Az új választások után azonban a Háznak csak olyan tagjai lesznek, akiknek egyrésze megégyödött arra, hogy a lex-Daniel mindenáron érvényre juttatja, a másik része pedig arra esküszik, hogy ezt mindenáron lehetetlenne teszi. Így verek désekre, sőt vérvérharckorra is kiltás lehet, de békes munka, nyugodt tárgyalás lehetetlen lesz az új parlamentben. Az új képviselőház meg sem fog alakulni, nemhogy az elmondást, az ujoncjavaslatot, vagy a költségvetést, vagy va amilyen törvényjavaslatot még tárgyalás alá vehetne.

Bizonyára megdondandó az is, hogy tekintve azoktól az erkölcsi és anyagi károktól, amelyeket Magyarország szenved, igen sok a legfontosabb politikai kérdések közül megoldatlan marad. A kereskedelmi szerződések, a kiegyezés, a véderőtörvény revíziója végre is tárgyalás alá kell, hogy kerüljenek, de a szélső ellenzék pártok kétségtelen megnövekedése miatt az 1867. évi kiegyezést is más-sorban fenyegetni fogja. Milyen rövidlása, milyen könnyelműség rejlik abban, hogy a kormány, mint egyes bécsi lapok állítják, erőszakos politikáját a közösgyek érdekében akarja menteni. Ha az 1867. évi kiegyezést csak jogsértésekkel — aminő a ex-Daniel — és vakmerő experimentumokkal, — amilyenek az ex-lex választások — lehetne megoltalmazni, akkor tényleg nagyon szomorúan állanánk annak bécsi értékét illetőleg.

Ennek azonban szerencsére épen az ellenkezője az igaz! A 67-es kiegyezés csak akkor örízheti meg azt a jelentőségét és tekintélyét, amelyben eddig mindig része volt, ha, mint a múltban, úgy a jövőben is, még az árnyéka sem tapad rá a mocskoknak. A magyar ember mindent meg tud bocsátani, csak a törvénytörést, a jogtörést nem. A hiba, melyet a lex-Daniel elkövetek, világosan áll előtünk. Óvakodni kell attól, hogy ezt a hibát az ex-lex választásokkal súlyosbítsák és elmergesítsék.

Mert a parlamenti békeknek és a nyugodt kibontakozásnak, továbbá az 1867. évi kiegyezésnek és a dualizmusnak érdekeit — sőt a valóságnak meglehetőleg ki kell jelenítenem — hogy megának a dinasztionak az érdekeit is a legsúlyosabban megkárosítanák ezek által. Ha az ember megdondolja mindama veszedelmeket, amelyek nemcsak fenyegetnek most, hanem kétségtelenül be is fognak következni, ha ezen az utcán halad tovább a kormány, akkor nem lehet megérteni, miért nem kereste a kormányt már régen a békes kibontakozás utját. Eppen ezért kötelességemnek tartom mindent megtenni arra nézve, hogy a pártok között kompromisszum jöjjön létre és megvalósuljon az az érdekeltség, hogy az a kompromisszum létre is jöjjön, ha minden párt és minden politikus a legfontosabb célt fogja szem előtt tartani: a haza javát!

Nem lehet megégyezés.

A reggeli lapok egymélyike nyoma számyrakelt a hír, hogy a szövetséges ellenzék és a kormány között a megégyezés sincsen kizárva. Estélig ez a hír már pozitív alakot öltött s az emberek fölfüggyöztek kombinációikat.

— Nem lesz választás — biztatták egymást. — Majd meglátjátok, hogy 28-ára nagy meglepetés készül.

Ellenzéki körökben szintén sokat beszéltek ezekről a dolgokról, de határozatosan tagadták, hogy a december 28-ikén ülése barni más készülne, mint az eddigi merov eljárás újabb demonstrálása. A hír, amelyet kolportáltak, a vezérő-bizottság életében áll tagjai egyenesen kormánynak jelentették ki.

Polányi Géza kijelentette, hogy ilyen kombinációról az ellenzékben egyáltalán nem is beszéltek.

— A szövetséges ellenzék — mondta — teljesen leszámolt gróf Tiszával, vele szembe, sem közvetlenül nem fog tárgyalni többé.

Igy hát nemcsak a megégyezés lehetősége van kizárva, de még a tárgyalások lehetősége is. Kompromisszumról beszélni sem lehet.

Szederkényi Nándor fölvezetésére szánj

híresztelést lát a dologban. Az ellenzék összes határozatainak alap gondolata az volt, hogy *Tisza Istvánnal szemérméle alakban nem bocsátkozik tárgyalásokba.* Ezek a határozatok érvényben maradtak.

Ugron Gábor is kizártak tart minden néven nevezendő meg egyeztet.

A helyzetből való kibontakozás alap gondolatánál tehát a Tiszával való meg egyeztet kizártak tartják az ellenzékben. Egyik vezér politikusa az ellenzéknek határozottan ki is jelenti, hogy Tisza lemondása után, más kormányban, a választási reform alapján meg lehet csinálni a meg egyeztet. Az új kormány a régi házszabályokkal megkapja az indennitást, állíthat ujoncot és minden munkát végezhet a házszabályok javítása iránt. A helyzetből való kibontakozásra a disszidensek és az ellenzék között folyó tárgyalások csak a házszabályok dolgáról folytak, mert hiszen *Andrássyéknek királyi megbízásuk nincsen.* De a házszabályok dolgában Andrássyéknek is, az ellenzéknek is vannak propositiói, melyeket *írásba is foglaltak.* Ez azonban nem változtat a helyzeten. Annyi közösség mégis van a disszidensek és az ellenzék között, hogy *megállapodás-szerűen támogatni fogják egymás jelöltjeit a választásokon.*

A képviselőház fősztalása előtt időre, az ellenzék korifeusainak kijelentése szerint, semmi különös nincsen tervbevéve. Nyugodtan fogják meghallgatni az elnapoló királyi kéziratot a 28-iki ülésen és valószínűleg *fel fognak vonulni a királyi szó meghallgatására,* ha trónbérzéddelel rekeszti be a király az országgyűlést, mert azt hiszik, hogy a királyi szó *éle az ellenzék ellen fog irányulni.*

Az ellenzék köréből.

Az ellenzéki pártkörökben ma este alig járt valaki. A képviselők kerületeikbe utaztak a vezér bizottság tagjai közül is sokan hiányoztak. A bizottság azonban a vezértársak távollétében is intézi az ügyeket s szombaton délelőtt tíz órára is ülést hívott össze a függetlenségi pártkör helyiségébe.

Megelégedéssel fogadták azt a hírt, hogy tegnap este a Belvárosban megalakult a szövetséges ellenzéki párt szervező-bizottsága.

Választási mozgalmak.

A somogyiszlói kerület szabadlevél választói legnap népes értekezletben elhatározták, hogy újra *Makfalvy Géza* államtitkár, a kerületnek tíz éven át volt képviselőjét kéri fel a jelöltség elfogadására.

A rosnányi szabadlevélpárt megalakítása és szervezése érdekében a mai napon számos szabadlevél polgár aláírásával kibocsátották a felhívásokat a szervező ülést december 27-ére hívták össze.

A darabantokról.

Egyszer szerepeltek a darabantok, aztán soha többet. De beszélni még mindig beszélnek róluk. Azt az első brutalitást, mellyel őket fogadták, azok is sajnálják már, akik ekkorvették. S a darabantok kezdenek nőni a rokonszenvben. Ma a félévitalos *Magyar Távirati Iroda* a következő kommtinikével zengi dicsőretüket:

A folyó évi december hónap 13-án a képviselőházban lefolyt sajnálatos események ráterelték a közönség figyelmét a képviselőházi tevékenységekre, vagy amint őket elneveztek, a darabant-okra, illetőleg parlamenti csendőrségre. És talán nem is egészen indokolatlanul, mert ők voltak áldozatai egy fékevesztett brutális támadásnak. A napilapokban megjelent sok valótlán hírral szemben az e tevékenységekre vonatkozó valódi tényállást a következőkben ismertetjük: Mivelhogy a képviselőházi tevékenységek száma elégtelennek bizonyult, a képviselőház elnöke diszkrecionális jogánál fogva még negyven új szolgálfeladatát rendelt el. E tevékenységeket tisztán és kizárólag a rend tisztségviselői fogadták föl és hogy hivatásuknak *szemérméle agresszív jellege nem volt,* azt a legfeltűnőbbben a december 13-iki botrány közben tanúsított személyes maguk tartása bizonyította be. A szobán forgó állásokra az 1873. évi II. törvények értelmében első sorban a kiszolgált alisztekek van igényük. Tevékenységek azért olyan önként jelentkező kiszolgált honvéd- és csendőr-alisztekek neveztek ki, akik már megszereztek volt a polgári államszolgálatban való

alkalmazásra az igényt és hogy köztük sok csendőr is volt, annak oka az, hogy a csendőrségnél több önként tovább szolgáló aliszte van, mint a honvédségnél. Ezek az alisztekek azonban a *kinevezés napjával kiváltak a honvédség és csendőrség kötelékéből és honvéd azaz népfőlképző-igazolvánnyal ellátva, elbocsátották őket.* A vér tehát, amely az emlékezetes 13-án folyt, polgárok vére volt, a testi és szóbeli sértések, amelyekkel a darabant-okat illették, oly kipróbált jellemű, derék alisztekek érték, a kik a haza, a közbiztonság védelmében kifáradtak és kötelességük szolgálataikat nyugalmasab állásba való juttatással akarták megjutalmazni. Hogy milyen eljárás volt ama képviselő urak fölépése, a kik az immunitás öve alatt védtelen polgárokat uralyaltak le és bántalmazták, azt nyugodtan az olvasóközönségre bízjuk. Mily ellenőrlés áll e brutális fölépésel a príbékelnék helyezett tevékenységek *bánulatrámító önmegtagadása és fejelemzettsége,* a kik a legválságosabb pillanatok a záporok hulló golyóinak és bántalmazások dacára is megtartották a nekik adott szigorú parancshoz képest stoikus nyugalmukat és bár — mint az emberileg igen érhető — forrott a vérük, egyetlen képviselőt sem inzuláltak.

A vidék.

Szolnok-Doboka vármegye közönsége tegnap tartott rendkívüli közgyűlést *Josika Sámuel* báró indíványára 99 szóval 41 ellenben Tisza István gróf miniszterelnöknek és az összkormányának bizalmat szavazott.

Fogarasvármegye törvényhatósági bizottsága ma közgyűlést tartott, amelyen csupán három ellenzéki román bizottsági tagon kívül a közgyűlés gróf Tisza István miniszterelnökhez felterjesztendő feliratot fogadott el, melyben a házszabályok szigorítására bizalmat fejezi ki a miniszterelnöknek azon nagy és nehéz küzdelem alkalmából, melyre azon előbb határozta el magát, hogy a képviselőház, fájdalom, már annyira veszélyeztetett méltóságának és tekintélyének helyreállításával öi alkotmányunk bármilyenmü merényletek elleni biztosítására a legcélszerűbb garanciákat teremtesse.

A tisztviselők Tiszánál.

Budapest, december 21.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttsége ma tisztelt *Tisza István* gróf miniszterelnöknel. A küldöttségben részt vettek dr. *Heil* Fausztin közigazgatási bíró, *Halász* Ferenc miniszteri tanácsos, az egyesület alelnöke, *László* Pál pénzügyigazgató, *Andor* Endre dr. miniszteri titkár, *Detre* László dr., az egyesület titkára, *Bíró* Benedek dr. az egyesület másodtitkára, *Szilágyi* József törvényesítő tisztviselő, lovag *Szentkirályi* Antal számvizsgáló, *László* Lajos pénzügyi számlellenőr, *Barkóczy* Jusztin számvizsgáló, *Szende* Alajos kuriai irodaligazgató, *Eisenhut* Ferenc, honvédelmi minisztériumi tisztviselő, *Bogárdy* Jákó törvényesítő irodatiszt, *Csék* Lajos kuriai tiszt, *Gyúri* István igazságügyminisztériumi számvizsgáló, *Strassimír* Milán pénzügyi számlellenőr, *Földessy* Márton törvényesítő irodatiszt, *Szada* Gyula kuriai irodatiszt, *Slaszkó* Jenő postatakarékpénztári számtanácsos, *Pétery* Imre törvényesítő tisztviselő, *Koroczky* Sámuel igazságügyminisztériumi irodatiszt, *Székely* Jenő igazságügyminisztériumi irodatiszt, *Sztojko* vics Tivadár aljárásbíró, *Hadasy* Achilles királyi főmérnök, *Lévay* József váltótörvényesítő tisztviselő, *Unger* József kuriai irodatiszt, *Sántha* Ignác járásbírói irodatiszt, stb.

Vörös László elnök rövid beszédet intézett a miniszterelnökhez, kiemelte, hogy a tisztviselők anyagi helyzetük nyomasztó súlyát mindig hazafias megadással viselve, békés türelemmel várják annak a javaslatainak törvényesítésére emelését, melyet fizetésük végleges szabályozása tárgyában még a Széll-kormány benyújtott.

Hivatkozik arra, hogy február havában már a miniszterelnök elé járultak, de azóta helyzetük nem javult, különösen ami az előléptetési viszonyokat illeti. (Éljenzés.) Február előtt szintén küldöttségileg megjelent, feliratot nyújtottak át, melyben egy részt köszönetüket jelentették ki az ugynevezett pótlékjavaslat gyors letárgyalatására és törvényesítésére emelkedésért, másrészt pedig komoly érvelés és tü-

zetesebb indokok alapján újból is kérelmezték illetményeiknek melőbbi végleges szabályozását.

Helyzetük azóta, ugymond. nem javult, sőt az előléptetése tekintetében határozottan rosszabbodott a bizonyára nagyméltóságos és természetesen fogja találni, hogy ismét megjeleenne, korábbi feladatainkban előadott kérelmeink kegyes és jóakaratu méltosítását és teljesítését újból szorgalmazzuk. Az első fizetési fokozat betöltése, korpótlékok rendszeresítése, az előléptetési viszonyoknak létezőm rendezés utján való javítása, mind jogos és méltányos kívánalmak; sőt az egyedüli eszközök arra, hogy főleg az első három fizetési fokozatba tartozó személyzet megzavart érkeési és anyagi méltóságban a közszolgálat előnyére az egyensúly helyreállítása végre biztosítsanak. A miniszterelnök bölcsessége és erélye a jelenlegi súlyos gazdasági és pénzügyi helyzetben is biztosan meg fogja találni a bajainkól kivont leghelyesebb utat s épen azért bizalommal nyújtja át neki a tisztviselők fizetésének végleges szabályozását szorgalmazó feliratot, kérve az abban foglaltaknak melőbbi teljesítését. Egyszerűsödött hálás köszönetet mondott a miniszterelnöknek, amiért a fővárosi tisztviselők helyzetén olyan készséggel segített és felkérte, hogy miután a vidéken is hasonló drágasági viszonyok feregnek fenn, a vidéki nős és családos, a IX., X. és XI. díjaztályba tartozó tisztviselőket, valamint az ott alkalmazott aliszteket és szolgákat szintén megfelelő rendkívüli segélyben részesítse. (Éljenzés.)

Tisza István gróf miniszterelnök erre következőképp válaszolt:

Igen tisztelt uraim! Ami mindenekelőtt a fizetésrendezési törvényjavaslatot illeti, csak azt ismételhetem, amit már más alkalommal is mondtam, de ami kitűnik a kormányunk eljárásából és a nyilvánosság előtt tett kijelentésből is: hogy mi az az *ideiglenes* rendezés, amelyet a felhatalmazási törvény alapján tavaly télen léptettünk életbe, természetesen csak *felmunkáink tekintetében*, amelyvel igyekeztünk sürgősen annyit megtenni, amennyit a rendelkezésünkre álló eszközök megengedtek, de amely egyáltalán csak félig-meddig is befejezett művet csak akkor fog képezni, ha mindenekelőtt be lesznek állíthatók az első fizetési fokozatok, amelyek nélkül diszharmonikus, csönka mü az egész. Azt hiszem tehát, elsősorban arra kell törekednünk, hogy az állam pénzügyi helyzete az első fizetési fokozatoknak a beillesztését és az ott kontemplált fizetésfelemelésnek a végrehajtását lehetővé tegye. (Tetszés.)

Ha méltóztattak figyelemmel kísérni az 1905. évi költségvetést és kissé összehasonlítani a korábbiakkal, talán kitűnik ebből is, hogy fényleg nem frázis az, hogy a kormány igyekszik eléjét venni a kiadások az egész vonalon, minden téren való emelkedésének. Az első év, amelyre nézve ez a törekvés teljes energiával érvényesült, az 1905-i, és én, mint elnök, e költségvetésnek az eredményéről meg is voltam elégedve. Meg vagyok róla győződve, hogy ha ezen az uton haladunk tovább és ha a kormányunk az a törekvés, hogy az állami gépezet anyosbodását és az egész vonalon való terjeszkedését megakadályozza s megállítsa, ha ez a törekvés az egész tisztviselői karban odaadó támogatásra talál, rövid idő alatt eljuthatunk *abba a helyzetbe, hogy az első fizetési fokozat be lesz állítható.*

Természetesen ez nem panacea, ez nem azt teszi, hogy ha az megtörtént, tegyen le a kormány arról a gondról, amelyvel tisztviselői iránt viseltetnie kell. Én legjobban érzem, hogy mennyi tér van ott a tisztviselők életviszonyainak a legkülsőbb vonatkozásaiban, úgy a gyermekek nevelése, mint a tisztviselők hitelviszonyai körül és általában mindenütt ott, ahol a tisztviselők megérettéi viszonyai könnyíthetők: mennyi tér van ott arra, hogy a kormány jóakarata, a kormány tevékenysége a tisztviselői kar anyagi és érkelesi javára érvényesülhessen. Teljesen át vagyok hatva attól a meggyőződéstől, hogy a kormányunk *amennyis kötelessége szíven viselni a tisztviselői kar minden jószágát érdekét és én leszek a legboldogabb.* Ha ezen a téren, bármüni irányban, tettekkel bizonyíthatom be ezt a jóakaratot, azt a bajtársi érzületet, melyet a tisztviselői kar iránt érzem és érzek. (Teljes éljenzés.)

A küldöttség lelkes éljenzéssel fogadta a miniszterelnök válaszát és azzal a megnyugvással távozott, hogy a miniszterelnök ösztönét segíteni kíván a tisztviselők anyagi helyzetén.

KULFOLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 21.

A japán forrásból eredő táviratok szerint a Tungkikvansan-erőd aknátámadás folytán került az ostromló sereg birtokába. A japánok negyven láb hosszú két alagutat furtak az erőd alatt és múlt vasárnap délután két óraker egyezre négy helyen nagymennyiségű dinamitot robbantottak föl, minok következtében az erőd centruma összeomlott. Sokkal valószínűbb, hogy a japánok aknájáratokat létesítettek és azokon át történt a pusztító dinamitrobbanás, amely az ostromló sereget ismét jelentékeny lépéssel vitte közelebb céljához.

Mandszuriából a helyzet változását nem jelentik. Oroszországban újabb mozgósításokat rendelnek el, pedig, ha hitelt lehet adni az orosz jelentéseknek, az orosz sereg már most is nagyobb, mint a japán.

A japán főhadiszállásról azt táviratozzák, hogy Kany herceg hat lovaszerezzel elvágta egy nagy orosz lovasosztály visszavonulása útját. Ez az orosz lovasság öt nap óta iparkodott a japánok esztavonalát Siatungnál, Mukdentől északnyugatra megkerülni, de a japán lovasság egy napig tartó véres csata után elvágta az orosz lovasságot a főhadiseregtől. Közékek nagy veszteségek árán állítotték a japán lovaszeredek és visszajuttatták Mukdenbe. A japán lovasságnak nem első sikere ez.

Csütörtökön fogja a hulli eset megvizsgálására hivatott nemzetközi bizottság az ötödik tagot kijelölni. Abban megállapodás történt, hogy az ötödik tag az osztrák-magyar közös hadsereg egy admirálisa lesz, tehát nyilván Spain Hermann báró. A japán kormány memorandumot készít kiküldeni a vizsgáló-bizottsághoz, azt kérve, hogy a bizottságba képviselőt küldhessen, aki bizonyos pontokra nézve felvilágosításokat adjon, amelyek Japán presztizsét érintik. Valószínű, hogy a bizottság ezt a javaslatot vissza fogja utasítani, mert nincs rá felhatalmazása, hogy a két érdekelt félén kívül mástól is elfogadjon felvilágosítást s akkor Japán Angliához fog fordulni, hogy kieszközölje képviselőjének konzultatív részvételét a hulli vizsgáló-bizottságban.

Port-Arthur ostroma.

London, december 21.

A legtöbb jelentés szerint a keleti Kikvansan erőd a belső váróvnek igen jelentékeny erőssége. Elfoglalásának Tokióban még nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint a kétszázháromméteres domb megostromlásának és általánosan feltűnőnek mondják, hogy Slosszel tábornok nem rendelte el az erőd visszafoglalását. A legtöbb jelentés szerint a keleti Kikvansan-erőd a belső váróvnek igen jelentékeny erőssége. A Times ezzel szemben azt állítja, hogy valószínűleg ismét csak műről volt szó. Az elért siker legelső sorban Samezima tábornoknak köszönhető, aki az ostromot vezette. Samezima régi számaraj családából származik és már aggyastán, asi alig tud egyenesen járni. Régebben műszaki tiszt volt és a háború kitörésekor külön kommandó nélkül osztották be Nogi tábornok vezérkarához, hogy mint szakértő, tanácsával támogassa a japán hadsereget. A japán önkéntesek, akik tudták, hogy a biztos halálba mennek, nevüket főirták sapkájukra, nadrágjukra és kabátjukra, mert ismerték a gránátok borzasztó hatását és arról akartak gondoskodni, hogy holttestüket, ha még annyira megcsokol is, fölismerehessék. Az első ostromló hadosztapot az aknák fölrobbanása következtében főbányi földtömeg eltemette. Követlenül utána előrohant a második hadosztal, amely szuronyal támadta meg az oroszokat, akik végül kénytelenek voltak az erődöt odadagyni.

A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból: A Szobaszobol, valószínűleg az utolsó torpedótámadások következtében, tizfokos elhajást mutat.

Tokió, december 21.

Az Aszagi nevű űrhajó tegnap elfogta a King Artur nevű angol gőzöst, amidőn el akarta hagyni Port-Arthur. Hír szerint ez a gőzös készle-

ket szállított Port-Arthurba. Orosz tisztek voltak rajta, akik a balti hajóhadhoz akartak jutni. A hajót elvitélés végett Szaszahoba szállították a kobozmányi bíróság elé.

London, december 21.

A Daily News-naktáviratozzák Csifuból: Port-Arthurból orosz tisztek érkeztek ide, akik beszéltek, hogy fegyverszünet alatt a japánok és orosz barátságos voltak egymás iránt, noha az ütközet közben nem kegyelmeztek egyik a másiknak. Mikor a csata bevégeződött s a japánok kijötték a sáncárokba, az orosz tisztek hat üveg konyakkal lepték meg a japán bajtársaikat, a japán tisztek pedig nyolc üveg sört adtak az orosz tiszteknek, ami már régen elfogyott Port-Arthurban. Az oroszoknak alkalmuk volt a fegyverszünet idejében felbecsülni az elesett japánok számát. A 203 méteres magaslat körül 18.000-en estek el, a Bordi-erőd mellett ezer volt a halottak száma, az incsani erődök bevétele pedig a japánoknak 9000 emberükbe került.

A mandzsuriai havetér.

Pétervár, december 21.

Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből tegnapi: A japán tisztektől vezényelt 10.0.0 löny kunguz csapat a Lao folyam völgyében kétharmadával csökkent, mert a japánok a zooldmegállapodást nem tartották meg.

Pétervár, december 21.

A Brsevija Vjedomosztí tudósítója táviratozza 20-áról Mukdenből, hogy a japán hadsereg helyzete minden nap nehezebb lesz, míg az orosz csapatok bizalma folyton erősödik.

A balti flotta elé.

London, december 21.

Egy szállítóhajóból és számos japán páncélos cirkálóhajóból álló hajóhad elindult Hongkongból a balti flotta elé. A hajóhadat tizenöt szénszállító hajó kíséri, amelyek szükség esetén semleges kikötőben szemet fognak lövölni. A japánok ebben a tekintetben ugyanazokat a jogokat követelik, amelyeket a semleges hatalmak Oroszországnak is megadtak.

London, december 21.

Günsberg, az ismert orosz szénszállító-vállalkozó Kelet-Ázsiában tartózkodik, hogy a hulli hajórajnak a szükséges szemet megszerezze. Az orosz flotta Tandungnál, Szumatra nyugati részén fog egyesülni. Az orosz hajóhad első hajói vasárnap fognak arra elhaladni.

A semleges Kína.

London, december 21.

A Grotozoj orosz torpedó-üldöző, amely néhány héttel ezelőtt a port-arthuri kikötőből elmenekült és a melyet azóta Sanghajba internáltak, tegnap összes hajóokmányival és térképeivel elszökött Vladivosztobba. A kínai kormányzó az orosz konzulól két orosz matróz kiadatását követelte, a kik itas állapotban egy kínai embert megöltek.

London, december 21.

A Reuter-ügynökség jelenti Sanghajból 20-dikáról: A Grotozoj nevű torpedóúzó kapitánya kétségkívül a japánoktól elfogott Nigrícia nevű gőzösön volt. A kapitánynál értékes térképek és okmányok voltak.

Az orosz-angol konfliktus.

London, december 21.

A hulli vesztegetési ügyről még a következő részleteket közlik: A minap három idegen ember, köztük egy külföldi is, Hullba érkezett és egész nap különféle hulli ékezőhelyiségekben tartózkodtak. Rendszerint oly helyiségekbe kerestek föl, a melyekben halászkok szoktak tartózkodni. Az idegenek barátságot igyekeztek kötni a halászokkal, italal és étellel traktálták s amikor azt hitték, hogy barátságokra számíthatnak, okiratokat vettek elő s arra kérék a halászokat, hogy ezeket az okiratokat írják alá. Az okiratokban arról volt szó, hogy a halászhajók között japán torpedóhajók is voltak. A halászkok kinevették az idegeneket s megtagadták aláírásukat.

London, december 21.

Az oroszok hulli támadása következtében megkárosodott és megsérült halászkok már beterveztették kárkövetelésüket, amely összesen százhusz-ezer fontra rug. Az angol kormány meg fogja vizsgálni ezeket a követeléseket, a melyeket azután a nemzetközi választott bíróság elé fog terjeszteni.

Az osztrák iskolai törvény. Bécsből jelentik: Az alsó-osztriai tartománygyűlés ma rövid ülésre gyűlt össze, hogy a múlt őszi ülészakon hozott iskolai törvényt a kormánytól hangzatosított aggodalmak értelmében megváltoztassák. A beérkezett irományok fölolvastása után megkezdődött a módosított javaslatok tárgyalása Gessmann dr. előadói jelentésével. A jelentés hangzatosítja, hogy ajánlatos a kormánytól kívánt változtatásokat elfogadni, mert nem jelentenek lényegbeli módosítást s mert helyes, ha az állam kellőképpen befoly az iskolaügyre. Gessmann egyuttal kijelentette, hogy a keresztényszocialista párt, amely tudvalevőleg az általa hozott javaslat minden módosítását sokáig elcsenyezte, hozzájárul a kormány által kért módosításokhoz.

Azután a szocialista Seitz kért szót, mire a keresztényszocialisták elhagyják a termet. Kijelentette, hogy pártjának sikere abban van, hogy a kormányt kényszerítette az államérdek megóvására. Az államhatalomnak nem volt meg a bátorsága, hogy a saját érdekeit megvédelmezze. Csak az utca érvei emlékeztették kötelességeire. Az iskolai javaslat, még ha megszavaznak is a kormány által kívánt módosításokat, annyi jogtalanságot és annyi merényletet tartalmaz a birodalmi népiszkolai törvény ellen, hogy aki az iskola szabadságát akarja, azt el nem fogadhatja. A kormány nem biztosítja a tanítókat a papság ellen, pedig ez volna a legsürgősebb. Hogy mily részrehajlón, mily jogtalanul jár el a többség a tanítói előléptéseknel, bizonyítja a többség viselkedése a zsidó tanítókkal szemben. Ezeket egyszerűen kizárták az előléptésből. Csak az a zsidó tanító emelkedik, aki négy száz forintért szentelt vízzel hűteti le magát. A többség szemérmetlenül megsértette az alaptörvényeket.

Gessmann: Micsoda ostobaság! Mi köze ennek az alaptörvényekhez?

Seitz: Nem akarok beszélni Gessmann kormánytanácsos ur finom hangján, oly mélyen én nem is sülyedhetek. Az alaptörvényekben benne van az is, hogy minden hivatal minden állampolgár előtt nyitva áll. Az alsó-osztriai iskolák a módosítások elfogadása után is a klerikálisoknak ki lesznek szolgáltatva. Gessmann fog majd arról gondoskodni, hogy az új tanítóképző-intézetben csak jezsuiták taníthassanak, ahol a tanítók, akik Gessmann számára majd kormányzolgálatokat teljesítenek, emelkedni fognak.

Gessmann: Ez mégis csak szemtelenség. Ezt már nem tűröm.

A tartományi marsall rendretasítja Seitzot. Seitz (Gessmann felé fordulva). Emlékezzék csak vissza arra a levélre, amelyben ön a plébánosokat spicli-szolgálatra szólította föl.

Gessmann: Jusson eszébe, mit művelnek az ön elvtársai Franciaországban.

Kielmanseg gróf helytartó visszatásítja Seitznek a kormány ellen emelt vádjait és különösen azt bizonyítja, hogy az iskolai törvényjavaslat novellája nincs ellentétben a birodalmi népiszkolai törvénnyel, Erre befejezték a vitát. Felszóaltak még Freudenthal báró, Schwarz Gyula, dr. Marchet és Völk képviselők. Schwarz és Völk beszédei közben, kik a többséget és a kormányt támadják, ismétolten nagy lármá keletkezett, különösen a többség egyes tagjai kiabáltak. Gessmann dr. előadó zárszavában a többség élénk tetszése közben visszatásította Seitz támadásait s kérte a módosított javaslat elfogadását. (Élénk tetszés és taps a többség soraiban és a karzatokon.)

A többség a kormány által kívánt módosításokat elfogadja; Seitz képviselőnek minden módosító indítványát elvetették.

HIREK

Fái J. Bé'a

(1853—1904.)

Ennek a névnek viselője a magyar műfordításnak kiváló munkása volt. A név bizonyára megmarad sokáig a magyar irodalomtörténet ama lapjain, amelyeken a reproduktív szellemek munkás gárdája van egybegyűjtve. A név hordozója, az ember, aki sokáig közünk, a *Budapesti Napló* munkásai közt élt, akinek csöndes, kedélyes haragját ismertük, szidásait és féddéseit zsebre raktuk, ha a magyar nyelv ellen vétettünk, *elköltözött közlünk*. Fái J. Bé'a meghalt és a nap izgalmasan rohanó eseményei közt többé hiába fogjuk keresni őt, akinek szintén véres szenvedélyei közé tartozott a nap történet-írása.

Fái Bé'a, akit, bár aránylag fiatal ember volt, még a legöregebbek is Bé'a bácsinak hívtak, bácsi volt abban az értelemben, hogy öregebb és tapasztaltabb volt mindannyiunknál a magyar nyelv kezelésében. Rettetve írunk le minden szót, mert hosszú éveken át ő volt az, aki a nyelvést szabályainak Damokles kardját tartotta a fejünk felett. Szinte félelmetesen őrködött a nyelv fölött, melyet ősi tisztaságában akart megőrizni s amelyet féltett a modern élet új fogalmaitól. Újságíró léte azonban nem lehetett ortodox s így nem volt olyan iskolás nyelvész, aki elzárkózott az élet elől. De okosan és a nyelv ősi szellemében akart reformokat és visszautasított minden történetet. Liberális nyelvész volt, de talán jobban irtózott mégis a radikalizmustól, mint az ortodoxiatól. Nagy nyelvi ismeretei korán a fordítás nehéz, fárasztó és veszedelmes területére csábították. Könyvtárra való az, amit idegenből átitelt hazai irodalmunkba és előkelő színpadjaink számára a fordításokat hosszú időn át szinte egyedül végezte. Nagy nyelvi ellenállóképességét nem tudta lebírni semmiféle külföldi nyelv s az idegen művek tömkelegéből, mindig tisztán, szűzen, diadalmasan hozta vissza a maga magyaros nyelvértékét, poéta lelkében pedig megfűrésztötte az idegent s magyarrá tette.

Ez volt Fái Bé'a, az író és műfordító. Az ember pedig, a szokásos nagytöbbsége, szólukar volt, mint egy öreg milliomas. Csak akkor beszélt velünk, ha nyelvünk németes szöfűzése vetemedett, vagy ha heytelenül alkottunk tönkéből ígét. Ivenkor kiméltelen volt s maga elé citálva a bűnt, így szólt:

— Mit mondtál? Hová megy?

— Megyek telefonálni.

— Mégy ám a pokolba. Az ember nem telefonál, hanem telefonoz. Éred? Es ha megégyeszer telefonálni vagy piáne telefonirozni próbálsz, letöröm a derekadat.

Nagyon haragos volt ilyenkor s írása fölé halolva, sűrű füstlelegeket fuji s abba dohogta bele haragját. Ritkán lehetett bizalmasan beszédbe egedni vele, de ha néma volt is, szeretettel nézett ránk és nagyon becsülte a komoly nehéz munkát, amelyet a hírlapírónak végeznie kell. H nem egy kérdésben mindig kész volt a társalgásra. Az írószerszám kérdésében. Szívenvédelme volt a toll, az író és a jó papíros. Olyan komplikált írószerszámot nem tudtak kitalálni Amerikában, amit Bé'a bácsi füstént meg ne nozatott volna s aztán meg kellett halgatni, hogy mi az előnye, hátránya, mi a csinyja-binyja. Aki nem volt kényes az írószerszámjára, azt nem sokra becsülte, mert az volt a kiinduló gondolata, hogy aki alko ni akar, annak nem szabad éreznie az írás technikai nehézségeit.

Az ő círa, családolat és csalafinta tolati most érván maradnak. Kihullottak a kezéből, nem gondozza mar most senki. Pedig becsületes toll lett valamennyi, ha Fái Bé'a írt velük. Tiszta, magyar szavak, tiszta magyaros mondatok folytak beidük és egy érdek baráti kéz kormányozta őket.

Fái J. Bé'a hosszas szenvedés után, ma délután halt meg a Margit-kórházban 49 éves korában. A halál a föltött érzett gyász jeléül a Nemzeti Színház és az Otthon Kör kítűzte a gyászlobogót. A Hírlapírók

nyugdíjintézele koszorut helyez az elhunyt ravatalára és a koporsót az intézet gyászleplevel takarja le. Temetése pénteken lesz.

Fái Bé'a 1853. február 29-én született Nagyváradon, hol középiskolai tanulmányait végezte, majd a budapesti egyetem bölcsészeti fakultására iratkozott be és a tanári pályára lépett. 1873-ban lépett be az Ellenőr szerkesztőségébe, ahol Csernátony' nagyon megszerette és bizalmára méltatta a széles tudású törekvő ifjút. Mint Mollináry-baka résztvett a boszniai okkupációban. Visszatérve a hadjárattól, mint a Toldy István által alapított *Nemzeti Hírlap* munkatársa folytatta hírlapírói munkásságát egészen a lap megszűntéig, mikor az *Egyetértés* hívtá kötelezésébe, hol 13 évig dolgozott, egyrészt mint a lap titkára és külföldi rovatvezetője. Ezzel egyidejűleg volt a Népszínház ellenőre. Az Egyetértéstől az időközben megalakult *Hazánk* szerkesztőségébe lépett át, majd a *Pesti Napló*, később a *Budapesti Napló* szerkesztőségében értékesítette sokoldalú munkacerejét, kiváló tudását. Három évig látta el a *Magyar Színház* titkári teendőit, később Porzsoló meghívására, mint főtítkár a *Népszínház*hoz ment át. Ebben az állásában kapta Somló Sándornak, a *Nemzeti Színház* igazgatójának meghívását a Nemzeti Színház drámabírázó bizottságának jegyzői állására. 1903. január folyamán a *magy. kir. Operaház* titkári állására kapott kinevezést s ezen hivatalában kezdődött halálisa baja. Fái Bé'a 1880-ban nősült, feleségül vevén Genger Franciskát. Boldog házasságából három gyermek született: László okl. mérnök, Lenke fővárosi tanító és György a pécsi hadapródiakola növendéke. Fáy Bé'a a Népszínház repertoírját 61 darab fordításával gazdagította. A Nemzeti Színháznak 29, a Magyar Színháznak 8, a Vígsházának 15, a Városligeti Színháznek 5 darabot fordított. Ezenkívül vagy 150 kötet regény fordítása jelent meg az ő avatott és gondos tollából a legkiválóbb gyűjteményekben s a napilapok hasábjain.

Budapest, december 21.

— **Uj magyar báró.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király diószegi *Kuffner* Károly nagybirtokosnak és törvényes utódainak a mezőgazdaság és közigazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a magyar bárói méltóságot adományozta.

— **A Ferenc József-rend.** A király *Rubner* Adolf jószágkormányzóinak sok évi közhasznú tevékenységének elismerésül a *Ferenc József-rend lovagkeresztjé*t adományozta.

— **Vilmos császár — katolikus.** A berlini *Deutsche Zeitung* a minap kalandos hírt közölt. Azt írta, hogy római klerikális körökben azt hangzattatták, hogy *Vilmos császár áttért a katolikus vallásra*. A *Kölnische Volkszeitung* felült ennek a hazugságnak és nem restelte, hogy illetékes helyen tudakozdják a dologról. Berlinben ezt a naiv híresztelést természetesen még cáfolatra sem tartották érdemesnek.

— **Udvari vadászatok.** Graczból látványozták, hogy a jövő héten *Grác* környékén udvari vadászatok lesznek, amelyeken a király is részt fog venni. Az udvari vadászatok négy napig fognak tartani.

— **Uj nemes.** Mint értesülünk, ő Felsője *Enzel* József nyitrai nagykereskedőnek és törvényes utódainak a közügyek s a közjátékosság terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemesseget „peskodár” előnévvel díjmentesen adományozta.

— **A király a bécsi műcsarnokban.** Bécsből táviratozzák: O felseje ma délután 1 óraker megjelent a műcsarnokban, hogy megtekintse az osztrák Leo-társaság második kiállítását. Az uralkodó több mint ötnegyed órát időzött a kiállítás helyiségeiben és dicséret nek adott kifejezést.

— **A magyar darabant testőrség.** Az idei télen február hó folyamán fénves udvari ünnepek lesznek a budai királyi várban. báró *Fejérváry* Géza, a magyar darabant-testőrség kapitánya azt tervezi, hogy ezeken az ünnepeken mar az ő fényes egyenruhájú darabantjai s repellenek s ok telje itsek az utvar körül a díszszolgálatot. A testőrségi egyenruha tervezetei a király módosításának tekintetbe vételével elkészíteték s mihelyt ő felseje

Budapestre jön, e terveket elője terjesztik végleges jóváhagyás végett.

— **A kassai püspök koadjutorja.** Bécsből jelentik: *Dr. Fischer-Colbric* Ágoston, a kassai püspök mellé kinevezett koadjutor kánoni vizitációja a napokban ment végebe a bécsi nunciaturán. Tegnap érkezett *Rómából* Merry del Val államtitkártól a koadjutori állásban való megerősítés. Eddigi megállapodások szerint a püspökké való szentelés ünnepe január közepén fog végbemenni. Az új püspök egy keleti püspökség címét fogja elnyerni s egyuttal megtartja az esztergomi kanonokságot. *Fischer-Colbric* Ágoston azt a kérelmet terjesztette *Bubics* Zsigmond megyéspüspökhöz, hogy a szeminárium igazgatóságát engedje át neki, mert mint a pavenvelés alapos ismerője, e téren óhajt a jövőben is tevékenységet kifejteni. Az új püspök február 1-én fogja elfoglalni állását.

— **Bismarok-szobrok.** A Bismarok-szövbetség ülésén felolvasták nemrég, hogy szobrot emeltek eddig a híres államférfinak. Eszerint a már leleplezett szobrok száma 194: jelenleg 48 új szobor van munkában. A Bismarok-tornyok és oszlopok száma 106, ez év végéig legalább 103 lesz. Azonban még 99 ilyen emlék tervben van.

— **A kőburgi herceg halála.** Kőburgból telegrafálják, hogy *Leopoldine* szász-kőburgi gohai hercegnő tegnap este a kalenbergi-kastélyban meghalt. Az elhunyt hercegnő 85 évet élt és az esztendeig viselte az özvegi fátyolt férjének, *II. Ernő* szász-kőburgi gohai fejedelemnek halála után. A hercegnő fél millió márká: hagyományozott különböző jötköny alapítványokra.

— **Ibsen állapota.** Ibsen családi köréből írják a „*Berliner Tageblatt*”-nak, hogy az ősz költő állapotában javulás állott be. Aggodalomra nem fogor fenn ok. Ibsen Sigurd, a nagy költő fia már el utazott Stockholmba, hogy hivatalát átvegye.

— **Egy miniszterelnök, aki sikkaszt.** Ausztráliába kell utazni, hogy iyen speciere is akadjon az ember. Uj-Délwalesnek miniszterelnöke követe el a sikkasztást, könnyebben tehette, mert pénzügyi államtitkár is volt. A sikkasztást, amely milliókra rug, a brit kormány-nak Ausztráliába küldött pénzügyi főbiztosra fedezte föl, akinek intézkedésére a minisztere nőkött és büntetését a Fidza-szigetekre deportálták.

— **Románia új polgára.** A bukaresti újságokban olvasható hitelesen is, hogy *Broie* Jeno, a hírhedt olah agitátor leuánnya magától a magyar állampolgárságnak reá nézve kellemetien lelt köpönyegét és avvellett román polgár lett. Pedig nagyon szeretett volna visszazérni h zznak és néhány nappal hazaáruoló büne-nek elvűlése előtt lefolyamodást nyujtott be a belügyminisztériumhoz, hogy az esztendei táro lét után magyar állampolgárságát megújítsassa. Gróf *Tisza* István belügyminiszter azonban okosan és jogosan megtagadta kérsének teljesítését. *Broie* tehát a romániai kormányhoz fordult a román állampolgárságrt és a szenátus december 16-ikan elismerte őt Románia polgáranak.

— **A Vatikán és a Quirinál telefonja.** A pápa batározott kívánságára a Vatikán és a Quirinál közt közvetlen telefonvezeteket rendeztek be, amelyek költségeit felerészben a pápai kincstár, felerészben az olasz királyi ház minisztériuma fedezi. A telefont csak a Vatikán és a minisztérium magasabb rangú hivatalnokai használhatják.

— **Az indiai alkirály felesége.** Midőn lord Curzon of Kedleston feleségű, vette miss *Mary Leitert*, a gabonaszpekuláns leányát, a londoni főúri körök hidegen fogadták a fiatal asszonyt. Azóta megváltozott az angol főúri társaság ízlése és az amerikai milliomas-arisztokrácia egyre megeőbb fogadtatásban részesül az angol született arisztokrácia részéről. Az angol societyben meet a yankee származású hölgyek jutottak vezérserephely. Lady Curzon két huga, nővérük példáját követve, szintén angol főnemcekhez mentek nőül. Az egyiket *Colin Campbell* kapitány, a skót Argyll hercegek közeli rokona vette nőül, a másiknak e hó végén lesz az esküvője gróf *Suffolk*-kal, aki sógorának hadsegéde volt és színpadi tehetségéről ismeretes. Tavaly szintársultat szervezett s a főzerepeket mindig magájátszotta. — Az amerikai milliomas ladyk olykor német és olasz főúrrakkal és katonatisztekkel is beérik. Mics *Martin Jones*, Washington egyik leggazdagabb polgáranak leánya, most ment nőül *Florence*

ben Guiseppe Lauza d'Alja márkához. Miss Franca Newlands pedig november óta Brodow kapitányának, néhai György porosz herceg hadsegédének a felesége.

— **A Szent István-bazilika.** A lipótvárosi Szent István-bazilika belsejének művészi kiképzése már közeledek a végleges befejezéséhez. Rendkívül sok időt vett igénybe ez a munka, hanem ha tejesen készen lesz, színes márványfalával, hatalmas oszlopaival és pilléireivel, drága márványokból faragott oltáiraival, Lotz Károly mozaik képeivel ékesített, gazdag aranyozású kupolájával, *Benusz* képeivel díszített szentélyével a több jeles művésznek festményeivel és szobraival és hatalmas kórusával olyan fenséges lesz, hogy vetekdni fog sok európai híru templomnak belsejével. A templom belsejét *Kaiser* József műépítő szigorúan olasz reneszánsz stílusban tervezte; jeles munkatársai voltak a nagy művészi feladat megoldásában *Sturm* Albert és a nemrég elhunyt *Pevik* Jenő műépítők.

A templomnak egyik legszebb ékessége a szentély lesz a drága főoltárral, amelyre körülbe ül kétszáz ezer koronát fordították. A főoltárt sok hónapi fáradságos munka után teljesen fölállították, csupán a bronz-díszítések hiányzanak róla. A kupola mellett jobbról és balról azonban négy-négy kisebb, világos márványoszlop sorakozik; ezek tartják az oltárpárkányt, amely belenyúlik a gyönyörű, figurális pillérekbe. A főoltárnak is egyik legszebb része a szentségtartó óház, amely többféle márványból készült s gazdagon van elítva bronz díszítéssel. Bronzból készülnek az oszlopok fejei és az oltárhoz szükséges kellekék mind a zeket bea-nyozzák. A mellékoltárok képeit *Benusz* Gyula, *Stetka* Gyula, *Roskovics* Ignác, *Nádler* Róbert, *Festly* Árpád és *Vasagh* György festették. Készen van a kupola-fülkék egyik szobra is, a *Senney* Károlyé, mely Szent Erzsébetet ábrázolja, *Röllinger* Rezső Szent Lászlót a most faragják márványba s *Strobl* most mintázza Szent Gellértet. Az orgona fölállítását a közelben teljesen befejezik s akkorra készen lesznek a kapuk, szőflogók és padok meg székek is. A gyóntatószékek már fel vannak állítva. A templomban villamos világítás lesz. A templomot, eddigi megállapodás szerint, a koronázás évfordulóján, június 8-án szentelik fel.

— **Csaló magyar bankár Amerikában.** Csinos kis bokretát lehetne kötni azokból az urakból, akik a magyar büntető hatóságok földözés e cél Amerikába szöknek és ott magyar voltukkal iparkodnak egzisztenciát maguknak teremteni. Természetesen nem válogatósak az eszközökben sem. Ezeknek az embereknek a típusa a newyorki magyar bankár, akiknek kezébe már messziről kerül mindenki, csak a hazatérni lett szegény magyar fordul hozzá bizalommal, mert hát honfitársa. És a „magyar bankár” arra is alapítja üzletét, hogy a kivándorlók pénzből megéljen. A kivándorlottak nekik adják át kevesesven összegyűjtött pénzüket, hogy küldjék el Magyarorszába, talán éhez családjuknak és bizony nagyon sokszor megtörtént már, hogy a „magyar bankár” elikkasztotta drága honfitársának pénzét. Az amerikai lapok szerint megint lelepleztek egy ilyen csaló bankárt. Az illető *Adler* Oszkár, a newyorki *Novák és Társa* bankár-cég tulajdonosa, aki igen sok amerikai magyar embert megkárosított oly módon, hogy pénzt vitt át tőlük, azzal a megbízással, hogy Magyarorszába küldje. Amikor megbízói már nagyon szorongattak, udvarolni kezdett egy New-Yorkban élő gazdag honfitársunk leányának és szöfletében hír szöflette, hogy nem sokára feleségül fogja venni. A házasságból azonban nem lett semmi, mert a jövendő após idejében megtudta, hogy leányának udvarlója közönséges csaló. *Adler* Oszkár ezután nem tehetett mást, mint hogy megszöfött New-Yorkból, de megkárosított klienseinek följelentésére csakhamar elfogták.

— **A Medici-ház mérgekverője.** A milánói esküdtségek nemsokára egy mérgekverősi párral fog foglalkozni, amely némileg a Muzzi-Bonmartini esetre emlékeztet. Egy évvel ezelőtt Milánóban hír-telen meghalt Luigi di Medici, közismert, gazdag gyufagyárosnak fiait, szép felesége. Halála nagy gyászba borította férjét és szobaleányát, *Josetta* Klementinát. Mind a ketten alig tudtak vigasztalódni, de különösen a szobaleány, aki nemcsak szolgálója, hanem ugyyszólván bizalmas barátjánny volt úrnőjének. Kétségbeesésük oly nagy volt, hogy figyelmükre tette a szomszédokat és ismerőseket is. *Josetta* Klementina szöfletett is vigasztalódni és husz-ezer lírát adottot magának gazdijától, amiért olyan buzgó apolta a nejét. Aztán gyorsan berendezkedett, oly fényesen, mintha azonnal ő lett volna a ház úrnője. Mindezt azonban észrevette a ható-

ság is és különösen azért, mert a megsiratott Ernestina di Medici holttét rendkívül el volt torzulva, elhatározták, hogy exhumálják. A vizsgálat megállapította, hogy az asszony mérgekverésnek esett áldozatul és a bűnös senki más, mint a szobaleány. A leány bevallotta, hogy úrnőjét arzéniummal mérgezte meg. Vallomásaiban azt is mondotta egyszer, hogy gazdija bírtá ró a gyilkosságára, de aztán visszavonta ezt a vallomást és a büntetést magára vállalta. A házasság rosszul élték, mert az asszony csak a pénz kedvéért és így csakhamar meghasonlottak. A férj vizsgálatokból és „szobaleány”-nak szerződtette *Josetta* Klementina nevű szeretőjét. Ez a nő valamikor betegápoló apáca is volt és annyira meg tudta nyerni úrnője kegyét, hogy vakon bízott benne.

— **Eleven sakkjáték.** Egy minden ízében eredeti és művészi érdekességű tervet gondolkoznak most a budapesti szalonokban. A terv az, hogy farsang idején a m. kir. Operaház színpadán egy eleven sakkjátékot mutassanak be. Ez teljesen új és eredeti ünnepély volna, amelyhez hasonló a fővárosban még nem volt. A sakkjátéka figurát budapesti uriasadók 15—16 éves ifjú leánykái és fiatal férfitagjai személyesenek és a hatvannégy kockás mezőn Maróczy Géza, a jeles magyar sakkmeester dirigálná a szemrevaló sakkfigurákat. Az élő bábuk kosztümjéről még nem történt megállapodás. Vagy a török-magyar háberuskodás idejéből veszik a ruhák mintáit és ekkor az egyik fél magyar középkori viseletben, a másik színes keleti kosztümökben lép fel, vagy pedig — és ez a másik terv — a sakkjátéka szereplői egy virágosatót ábrázolnának, fantasztikus virágkosztümökben. Mindkét esetben ritka látványosságban lesz része a fővárosi közönségnek, amely az estélyen való részvételével egyúttal a jótékonykodás oltárára is adózik, mint-hogy az estély tisztá jövedelmét az Országos Gazdaszony-Egyesület árvaik javára fordítja.

— **A huszadik század asszonya.** Egy párisi hetli folyóiratban körkérdest intéztek írőkhoz, színészekhez és szöfözökhöz, milyennek képzelik a női eszményképet a huszadik században. Többek közt a következő válasz is beérkezett: „A tökéletes asszony az anya, aki azonban sportot üzve nemes és szabad alkattal bírjon, hogy bájos, de egyúttal egészséges és erős lénynek tünjék fel. Erkösi tekintetben vetkőzék le minden előítéletből és tudatában legyen annak, hogy mik a jogai és kötelességei. Mindig képes legyen szabadon gondolkodni és cselekedni.” Alfred Capus, az optimisztikus szatíráró egyáltalán nem beszél a tökéletes nőről, még pedig a következő okból: „Ha volna e földön egy tökéletes asszony, úgy a föld lakhatatlanná válnék. Az asszony diésősége és hatalma ugyanis végtelen változatosságban és örök tökéletességében rejlik.” Robert de Floss és *Caillanet* bohózatírók a következőket küldték be: „Barátunkat, de la Palisse urat (utolsó operatúrájuk korlátolt hőse) megkérdeztük, mit válaszolna az indiszkrét kérdésre. Válasza az volt, hogy egy asszony csak akkor lehet tökéletes, ha tökéletlen. Szeretnők látni, aki ezt az állítást megerősolja. Különben is — nem mindig az a tökéletes asszony, akit szeretünk?” Az operett zeneszerzője, Claude Terrasse csaknemhánny hangjegyet írt válaszul: „Tralalala, tralalala.” Rövid, de kimerítő vélemény. Marcel *Preost* szárazon ír, mintha egy törvényparagrafusról volna szó: „Ha a XVII. századból akarnánk lefesteni a tökéletes nőt, csak azt kell róla írniunk: a legszebb dereka és a világ legszebb szeme van”, vagy „a legszellemesebb nő a világon”. Ma azonban pontosabb adatokat követel a pozitívum... Tehát ilyenképpen határozzuk meg: fizikai és erkösi egyensúly; az agy, az idegek, a gnyomor, az izmok egyensulya... Bizonyítékok: A költők nem diésöitük többé a betegségeket. Manapság a sorvadást tuberkulózisnak hívják.

— **Syveton öngyilkossága.** Párisból jelentik, hogy *Syveton* atya ma az államügyésznél följelentett tett azek ellen az ismeretlen emberek ellen, akik fiát meggyilkolták. A vád képviselőjét *Menard* József, a párisi község tanács nacionalista tagja vállalta el. A följelentés állítólag *Syvetonné* ellen fordul és feisorolja azokat az okokat, amelyek az öngyilkosság ellen szólnak. Továbbá azt is tartalmazza a följelentés, hogy *Syveton* 150.000 frankra volt biztosítva és a gyilkosságot azért követték el, hogy *Syvetonné* mielőbb a pénzhez jusson. — *Rocheport*

ma az *Intransigeant*-ban *Syveton* mostoha leányának, *Menard* asszonynak levélét közli, amelyben az szeretővel emlékszik meg mostohaapjára és fájólag anyjának szenvedésait. *Rocheport* ebből azt következteti, hogy a *Syveton* ellen epöljé vádakat alaptalanok. — E közben akadt már pályázó *Syveton* elárult mandátumára. Radikális lapok szerint *Bienem* volt touloni tengerészeti prefektus csak azért kérte nyugalmaztatását, mert a *Syveton* párisi mandátumára áldoztak. A nacionalista választó bizottság tegnap esti ülésén vádolta el is határozta, hogy a mandátumot *Bienem*nek ajánlja fel.

— **Különös végrendeletek.** A világ leg-hosszabb végrendeletét *Hulse* angol lelkes írt meg, aki 1708—1790. éit és a cambridgei egyetemen a *Hulse Lectures*-t alapította. A végrendelet, amely az egyetem alkancellárjának birtokában van, 400 sűrűn írott oldalból álló kötet, *Hulse* jószágait az egyetemre hagyta. A jövedelemből két ösztöndíj, két tanári állás és egy évenként kiadandó jutalom megfelelő összege adandó ki. Az egyik tanári állással együtt jár a „theológia *Hulse* tanára”-nak a címe. A végrendelet részletei évekig foglalkoztathatták a lelkes urat, mert a legkisebb dolgokig kiterjednek. *Napoleon* végrendelete aránylag rövid a lelkipásztor végrendeletéhez képest, mert csak 26 nyomatott oldalról áll. A legrovidebb végrendelet azonban az, amely a lewesi angol bíróságnál van letelve és amely csak a következő szavakat tartalmazza: „X. asszony legyen halálom után egész vagyonom.” Nagyon furcsa végrendeletek ezek még a következők: A múlt évben az irországi Athlonban egy agy ha adon halt meg, aki szöfővárosára 600.000 koronát hagyott azzal a kikötéssel, hogy a pénz egy templom építésére fordítsák; a mellékkikötés pedig az volt, hogy holttestét megégessek és hamvait vakolatnak használják fel az építéseinél. *San-Franciskóban* egy úrnő meghagyta, hogy négy lovát halála után agyonlőjék. Végül még közöljük a philadelphiai *Gerber* Andrew dr.-nak esetét. Ez az orvos 400.000 dollárt hagyott hátra. A felet nőtlen fiára hagyta, a másik felet pedig kamatoztassák, míg legújabb úkunokája 22 éves lesz. Végrendeletében még kijelentette a doktor, hogy habár még unokája sincsen, bizonyára unokák, dedunokák és úkunokák fogják nevét megörökíteni, de az ő lelke csak úkunokájának testében fogja e világ árnyékait meglátogatni s ezért kívánja, hogy hátrahagyott vagyontát akkor élvezzék. Fia megtámadta a végrendeletet és a törvényszék meg is semmisítette a végrendelet eme furcsa pontját, még pedig azzal az indoklással, hogy nagyon kevés remény van arra nézve, hogy a végrendelet kezdő még egyszer e világra jöjjön.

— **A Ferenc József-kórház választásai.** Népes gyűlést tartottak ma a Ferenc József-kórház tagjai *Löwy* Gusztáv előktele alatt a Kereskedelmi alkalmazottak országos egyesületében. A gyűlés a kórház választásai ügyében a következő határozati javaslatot fogadta el:

— Az értekezlet a leghatározottabban megköveteli, hogy a *Ferenc József* kereskedelmi kórház közgyűlésén a kereskedelmi alkalmazottakat csakis önzetlen, komoly, az alkalmazottak ügye iránt tisztá szeretettel és lelkesedéssel viseltető kartársak képviseljék és mindezt az a követelést teljesítve látja a hivatalos kijelölő-bizottság listájában, azt elfogadja és erkösi kötelességének tartja azt győzelemre is juttatni. Egyben elítéli azokat, kik magánérdeklől vagy szereplési vágytól vezéreltetve jöhiszemű és tapasztalatlan kartársaiat hangzatos jel-szavakkal saját önző céljaikra felhasználni és félrevezetni akarják.

— **Matrózok zendülése egy magyar hajón.** A magyar keleti tengerhajózási társaság „*József* Agost főnereze” nevű új hajóján a tengerészek között felázadtak és súlyos fegyelmi sértést követve el, nem akarak engedelmessé válni. A hajóparancsnok tegnap délután a velencei osztrák-magyar konzulátusnál jelentést tett az úgyról, mielőzben azonban a konzulnál beszélgetett, az egyik zendülő matróz, akit magával vitt, berohant a szobába, dühösen ráámadt a parancsnokra, akit *dobozgató arcul* ütött és összevisszavert. A merénylőt csak nagynehezen lehetett lefogni. A matrózok azt állítják, hogy azért tagadták meg a hajón az engedelmességet, mert embertelen szolgálata akarták őket kényseríteni és enni sem adtak nekik.

— **Hangyafészek, mint játékszer.** Az angol gyermekek az idej karácsony alkalmával különös és értékes játékszeret fogtak kapni. Az egész egy üvegzelekiény, amelyekben igazi élő hangyák mozognak és dolgoznak egy hangyafészek körül. Tudniillik a köbláb nagyságu szekrényben különös keverék föld van elkészítve, amelyben apró gömbök nőnek. A földet körülbelül kétszáz hangya népesíti be. Az üvegzelekiény fedelét át kényelmesen meg lehet figyelni a hangyák munkáját. Hosszu folyosót építenek, amely a fókamrába visz s onnan hármass folyosón jutnak a legbelsőbb terembe. Innen pedig a gyermekszobák nyílnak, ahol az apró hangyák tartózkodnak. Az új játékszer csak tizenöt koronába kerül.

— **Asszonyok tolvajai.** Valóságos rablósözveket alakult Budapesten az asszonyok kezében lógó, kicsi, kedves idikülök ellen. A banda tagjai a népesebb utcákon, rendszerint a déli korzó idején a Kossuth Lajos-utcán és a Váci-utcán, a nyugodtan sétáló közönség közt operáltak. Ma végre kérekezték a banda tagjainak legnagyobb része. A letartóztatott tolvajok ezek: *Neveda Kálmán* tizennyolc éves kintó, *Pifkó János* husz éves újságár, *Tausz Izidor* huszonegy éves szedő és *Schmidt Károly* tizennyolc éves irodaszolgá. A bandának két fiatal tagja: *Rosta József* tizenegyes újságár és *Felcán Pál* tizenegyes újságár megszökött. A vakmerő tolvajok legutóbb övegy *Nagy Lajos* koronát loptak el. A rendőrség beismerték a lopásokat, sőt olyanokat is bevalítottak, melyről még följelentés sincs. Így a Váci-utca és Kigyó-utca sarkán egy fiatal asszony ridiküljéből kétszáz koronát loptak el, a Párisi áruház előtt pedig ugyanilyen módon két korona negyven fillért. A rendőrség most a diszes banda megszökött tagjait nyomozza.

— **Szerencsétlenség a körvasúton.** A váci-utcai közlekedő körvasúton véletlen szerencsétlenség történt ma délután. Egy *Jagyuga István* nevű tizennyolc éves fiú több társával fölkapaszkodott a vándorú körvasúton egyik szennel telt kosójára és szendarákokat dobált le. A vasút egyik alkalmazottja meglátta őket s rájuk kiáltott, mire a fiúk leugrottak. Jagyuga azonban szerencsétlenül talált lecsúszni és a kerekek közé került, amelyek elmentették a testét. Holttestét kiszállították az orvostani intézetbe.

— **A jámbor életű gonosztevő.** A bozeni esküdtségi *Pernstich Jozefa* nevű földműves asszonyt öt esztendői fogházra ítélte, mert négy esztendő his leányát addig verte-ütölte, míg a szegény teremtés belepusztult a kínzásokba. Amikor a gyermek beteg volt, vadállatias anyja nem áttalotta egyik karját eltörni. De azért nem kell azt hinn, hogy ez az asszony nem volt jámbor életű! Nem egyszer mondogatta szomszédainak, hogy — bucsut fog járni Szűz Mária szobrához, ha a gyermek meghal.

— **Osztálysorszátek.** Az osztálysorszátek mai húzásán *huszonöt ezer koronát nyert:* 37115; *tíz ezer koronát:* 11349; *háromezer koronát:* 93720; *kétezer koronát:* 83792 36775 34949; *ezer koronát:* 100833 104434 70720 28157; *ötszáz koronát:* 36480 6907 105578 97844 75061 80824 29316 36035; *háromszáz koronát:* 37512 64511 33424 97 96345 90073 43670 107236 35390 98770 92987 35645 41417 37642 41300 6078 63123 53310 73640 21757 83885 37044 29633 4416 16395 47697 92942 33750 84569 7757 11614 48045 72868 85234 34933 64594 33574.

A második osztály mai húzása alkalmával azonos sorsjegyből, amelyre a 25.000 koronás főnyeremény esett, egy nyolczadrészét Török A. és Társa bankházában (Budapest, Teréz-körút 46.) nyerték.

(x) **Csilló karácsonyfadiszek Kertész Tórnál.**

(x) **Bob hashajtó a legkellemesebb (10 fillér.)**

(x) **Kerpel kézfimomító jóságát igazolja sok külföldi rendelés és elismeréssel.** A kezét 3 nap alatt bársonysimává és főhéhré teszi. Üvegye 90 fillér. 4 üveget frankó küld: *Kerpel-gyógytár* Budapest, Lipót-körút 28.

FŐVÁROS

(*) **Az 6-budai szidó hitközség köszönete.** A főváros az 6-budai szidó hitközség szubvencióját 2000 koronáról 4000 koronára emelte föl. *Adler Ilés* dr. főrabbi vezetésével ma küldöttetés jár a polgármesternél s megköszönte a főváros áldozatközönségét.

A főváros közgyűlése.

Budapest, december 21.

Választás volt a mai közgyűlés napirendjén és természetesen nagyon kevesen maradtak otthon a városatyák. Pedig csak egy második osztály tanácsjegyzői állás betöltéséről volt szó. Két tehetséges fiatal ember esett komoly számításba: *Márkus Jenő* a népszerű polgármester fia és *Harver Ferenc*, aki fiatal kora dacára is régi tisztviselője a városnak. *Márkus Jenő* került ki győztesen az urnából 184 szóval, *Harver Ferenc* 154 szavattal, *Csupor József* és *Wiidner Odón* egy szavattal kapott. Az eredményt lelkesen megéljenczték a városatyák, de megvizsgálták a derék *Harvert* is, hogy most már rövidesen az ő előléptetésére is sor kerül.

A napirend előtt két interpelláció volt. Az egyiket *Csillag Benő* adta be a Kossuth Lajos-utcai villamos vasút dolgában. A megokolásban elmondotta, hogy a város már három esztendővel ezelőtt elhatározta, hogy a kerepesi-úti vonalakat összekapcsolja az Erzsébet-hídon át a budai vonalal, de nem történt ez ügyben semmi. Kérdezte tehát a polgármestertől, mikorra várható a terv végrehajtása. A másik interpelláló *Földes Árpád* volt, aki rámutatott arra, hogy míg Budapesten vásárnapi üzleteket be kell zárni és minden üzleti forgalomnak szünetelnie kell, addig a főváros szomszédságában levő községekben vasárnap délelőtt az üzleteket nyitva tartják és a kereskedelmi forgalom nagyobb, mint máskor. Minthogy a törvénynek ez az intézkedése a budapesti kereskedőket, különösen a munkásokkal és kisiparosokkal összeköttetésben levő kereskedőket igen súlyosan érinti, — hajlandó-e a kereskedelmi miniszternél sürgősen lépéseket tenni, hogy ez a viszárs helyzet megszűnjék és a főváros közvetlen szomszédságában levő községekben a vasárnapi munkaszünet ugyanakként fogantatosítsák, mint a fővárosban.

Az interpellációkat kiadták a polgármesternek. A napirendre térve, tudomásul vette a közgyűlés a haszonbères földek herbeadásáról szóló jelentést. A *Korvin-teri Vigadó-külváros* bérlétére néve a tanács javaslatának a mellőzésével elfogadták *Kollár Lajosnak* azt az indítványát, hogy a b r letet az 1907. évi augusztus hónap 1-ig hosszabbítsák meg. Tudomásul vette a közgyűlés a *Népszínház-talap* törvényszámásáról és jövő évi költség-előirányzatáról szóló előterjesztést, valamint azt az előterjesztést, amely átálakításokkal járó költségek pénzbeli fedezetére szorítkozik.

Ezzel az ügyvel kapcsolatosan, *Havas Rezső* dr. erélyes hangon szólt föl az ellen, hogy a Népszínház eltért az eredeti és legfőbb rendeltetésétől, a népszínművek kultiválásától. Szegénytelen állapot, hogy ha külföldi ember jön Budapestre, nem tudnak neki olyan előadást ajánlani, ahol az eredeti magyar népeleiből vett jelenetek láthatna. Ugynevezett magyar alakokat most már csak az orfeumok színpadán lehet látni; természetes, hogy ezek csak karikatúrái az eredetieknek. Megköveteli a felszólaló, hogy a Népszínházat, amelyre a főváros oly sokat áldoz, kötelezzék a magyar népszínművek előadására. (Helyeslés. Taps.)

Rényi Dezső főjegyző, mint a Népszínházi bizottság titkára, védelmébe veszi a Népszínházat. Előadja, hogy a népszínműre hirdetett pályázatoknak nincs eredménye, mert alig érkezik olyan mű, amelyet elő lehetne adni. De az is igazadhatatlan, hogy a közönség izlése nagyban megváltozott s a színházról ma inkább a könnyebb műfajok előadását követelik. Egyébként intézkedett a népszínházi bizottság, hogy a népszínművet egyáltalában el ne hanyagolja a Népszínház, sőt hogy lehetőleg nagy gondot fordítson rá. A közgyűlés tudomásul vette az előterjesztést s megszavazta az átálakítások költségét.

Hozzájárultak az 1905. év végéig még bevezessék a Palfy-térig, mint ideiglenes végpontig, annál is inkább, mert a vonalnak villamossá való átálakítása már csak rövid idő kérdése. Nem tett kifogást a közgyűlés az ellen sem, hogy a városi villamos vasút-társaság a Baross-utca végén külön végállomást létesítsen, továbbá, hogy a Baross-utcai és

köbányai vonalait összekesse s hogy a Baross-utcai forgalmi telepén átálakításokat végeztesen és elfogadja a Szt. István-Társaságnak azt az ajánlatát, hogy a Bazilika föltárlán elhelyezett Szt. István szobor 33.000 korona költségét hajlandó viselni.

A *Magyarországi munkások* rokkant és nyugdíj egyesületének segélyként szavatták meg azt az 1403 koronát, a melyet a háza vásárlásakor átutalási és engedélydíjként kellett volna fizetnie és a Bródy Adél-féle gyermekkorháznak megszavaztak 10.000 koronát.

Még a választások eredményét hirdették ki: a tanácsjegyzőn kívül négy új tagot választottak az igazoló, a közigazgatási és a vízvezeteki bizottságba-

SZÍNHÁZ, ZENE

* **Harmat Hedvig bucsuja.** Kedves, bájos jelenség tűnik el a mai nappal a magyar színpadról. *Harmat Hedvig*, a Vígyszínház ifjú művésznője ma játszott utoljára; ami elég különösen hangzik, ha elgondoljuk, hogy a kisasszony csak másfél évvel ezelőtt került ki a színészakadémiából, amelynek egyik legszorgalmasabb és legtalentusosabb növendéke volt. Másfél év alatt aztán hirtelen nagyot nőtt a kis *Harmat Hedvig*. Vizsgája után a Vígyszínház szerződtette és ott hamarosan fölbemerték kiváló kvalitásait: egyre nagyobb szerepeket osztottak rá és ő egyre nagyobb sikereket aratott. A mostani színon pedig meghozta pályájának legnagyobb sikerét. A „Diákélet” Katicája valóságos szenzációt keltett és — nyomban utána nyilvánvalóvá lett, hogy ez a nagy siker egyszermind utolsó sikere is volt a művésznőnek. *Harmat Hedvig* visszavonul a színpadtól, mert férjhez megy. Ma este bucsuzott; természetesen a „Diákélet”-ben. Nagy közönség gyűlt ez alkalomból a Vígyszínházba és ez a nagy közönség igen sokat és igen buzgón tapsolta *Harmat Hedviget*. Felvonások alatt és közben csak úgy zúgott az elegáns nézőtér a szívélyes tapsból; a második felvonás után pedig virágok kerté változtatták a színpadot és ebben a virágokertben megátottan és elfogultan hajlongott egy boldog színész, aki ilyen fiatalon futotta meg a legszebb karriert: az iskolától — az anyakönyvezetől.

* **Növendék-hangverseny.** A karácsonyi szünet előtti való szokásos hangversenyt ma tartotta meg a Nemzeti Zenede. *Góbbi Alajos* tanár igazán megérdemli a legnagyobb dícséretet azért a szép eredményért, amelyet a mai hangversenyen növendékeivel elért. A legnagyobb sikert *Kálmán Imre* aratta, aki eldiligálta vonós-zenekarra írt skerzandóját. Ennek a fiatalembernek, aki csak az imént végezte a zeneszakémiát, egy minden ízében invenciózus munkáját mutatta be a mai hangversenyen az intéző zenekara. Rendkívül bájos apróság ez, egy igazán poétikus lélek megnyilatkozása. A mellett szerzőjének alapos tudásáról tesz bizonyosságot és arról a finom érzékről, amely mindig a jóízű hatásán belül marad. A közönség a skerzandót őszinte tetszéssel fogadta és a szerző többször kiszolgáltatta a dobogóra. A zongoratanaszak növendékei közül *Pessé Margit*, *Schuch Adrienna*, *Schweiger Éva* és különösen *Gara Blanka* tünnek ki. *Néger Ilona* énekével, *Estler Odón* hegedűjátékával aratott tetszést; *Juhász Antal* és *Pohorny Alajos* oboán mutatták be képességeiket. A hegedű-tanszak felsőbb osztályának növendékei *Mayseder-Hellmesberger* Bájljelenet és *Viharjelenet* című apróságait unisono adták elő két zongora- és zenekar-kísérettel. Ezeket a precizitással előadott kompozitciókat Budapesten ma játszották először. A közönség a *Vigadó* nagytermet egészen megtöltötte. (L.)

* **A színházak hírei.** A *Nemzeti Színházban* holnap csütörtökön negyedszer adják a *Helikoni ünnepeket*, *Prém József* vigjátékát. A *Flirt*, *Ferenczi Ferenc* nagykerü vigjátéka, holnapután éri meg a huszadik előadását azzal a szereposztással, amelyben az eddigi előadásokra osztatlan nagy siker aratott.

Az *Operaházban* holnap, csütörtökön *Siegfried* kerül színre a következő szereposztással: *Brünnhilde* — *Ney Hermin*, *Erda* — *Szántó Lili*, *Erdei madár hangja* — *Payer Margit*, *Siegfried* — *Bochnicsék*, *Mime* — *Dalnoki Béni*, — *Wotan* — *Beck*, *Alberich* — *Takáts*, *Tafner* — *Szendrői*. *Vezényli Márkus* Dezső karmester. Az előadást ki-

vételesen fél hét órakor kezdők. Pénteken és szombaton az Operaházban nem lesz előadás. Vasárnap, karácsony első ünnepén jótékony célú előadást rendeznek a M. kir. Operaház Nyugdíjintézeté javára. Színhelyükül *Tosca*, Krammer, Anthes és Takács közreműködésével.

A *Vigadó* kiváló gondossággal készül a legközelebbi bemutatóra, amelyet kivételesen ünnepnapra, karácsony vasárnapjára tűztek ki, amikor is először adják a Színházakat, *Vajda László* darabját. Az újdonság előadásában jóformán az egész személyzet résztvesz. Érdekes cselekmény keretében tárgyalja *Vajda László* a színházat bujást-örömet és talán első eset, hogy egy egész színházulat belső életét így hozták színpadra.

A *Népszínházban*, dacára annak, hogy karácsony hetében a színházak látogatottsága mindig gyöngye, most zsúfolásig telik meg a nézőtér. A Rátartós királykisasszonyt a mesejáték szépségei vonzó műsordarabbá emelték. Az ünnepelt dán szerző, Holzer Drachmann, elutazása előtt ma meleghangú köszönőiratot intézett Vidor Pál igazgatóhoz.

A *Magyar Színházban* karácsony első napján délután A drótosfőt, este a Huszárvér, karácsony másnapján délután a Fecskefészék; este a Huszárvér kerül színpadra. Kedden lesz a Huszárvér első jubileumszerű előadása, amelyen a szerző dirigál.

Az erkölctelen Carmen. Bizet gyönyörű operája, a „Carmen“ ezredszor került színpadra a párisi „Opera Comique“-ban. Ez alkalommal a *Gil Blas* megemlékezik arról, hogy a premieren mennyire megbukott ez a darab. Bizet zokogva hagyta el a színházat és másnap újból megemlékezett a kritikák hatása alatt. Csak egy kritika mentette meg a végleges bukástól s ez az volt, amely a „Carmen“-t erkölctelenné nyilvánította. Ez oly őszintén volt gondolva, hogy az Opera Comique igazgatója maga is ezen a véleményen volt... még pedig a kritika előtt. Amikor az egyik miniszter a premierre pályázott a főpróbához, csak egy helyet küldött a főpróbához a következő levél kíséretében: „Csak a főpróbához küldök önnek, miniszter ur, egy jegyet, mert az opera oly erkölctelen, hogy jobb, ha előbb egyedül jön és meggyőződik, vajjon elküldheti-e családját a színházba.“ De az erkölctelenség maga nem elegendő, hogy egy darab sikerét biztosítsa és így csak nagynevezetesen érte el 37-ik előadását. Azután színházi szünet állott be és a szünet után még tizenháromszor játszották a Carmen gyenge házak mellett. Csak 1883-ban, nyolc évvel később (ezalatt a nyolc év alatt azonban diadal utját járta be az a külföldön) tért vissza a Carmen az Opera Comique-ba. Bizet akkor már nem élt, hogy művészi alkotásának diadalát élvezhesse. Mert 1875. június 3-án, tehát három hónappal a Carmen bemutatása után, Bougivalban meghalt.

Patti Adeline hangversenye. Patti Adeline e hó tizenegyedikén Pétervároton hangversenyt rendezett a keletázsiai harcér orosz áldozatai javára. Országi művészi és anyagi sikert ért el, amelyben a bevétel 21.000 rubel volt. A közönség Patti-t, aki egyenesen erre a célra jött Pétervárra skót kastélyából, valóságos elhalmozta friss és arany koszorúval s a lapok mind úgy emlékeztek meg művészetéről, mint amelyhez hasonlót még nem produkált a világon senki. Természetes, hogy nem maradtak el a hangverseny után a melancholikus visszaemlékezések sem. Rémültettek arra, hogy Patti életének fénykorában nyolc évig (1869—1877) volt tagja a pétervári „olasz operá“-nak. De nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy Patti-nak az orosz fővárosban a forró tisztelői mellett hideg bírálói is voltak. Csak a hátrébbi kor leghíresebb zenekritikusa „pompás kiptorná“-nak nevezte. De a közönség mindig a művész nő pártján volt. Egyik jutalmaként alkalmával valóságos harc tizenöt a jegyekért és három ember halt meg ebben a harcban, harminc megsebesült: Amikor a diva erről értesült, annyira hatott rá a szerencsétlenség híre, hogy előadás alatt otthagya a színpadot a péterváriak a művésznő első „hivatatos“ házasságtörésének tanúi voltak. Férjével, Hauss márkival jött Pétervárra, de könnyen lángra lobbanó szíve csakhamar újra tüzet fogott. Beleszeretett Nicolini olesz tenoristába, aki szintén házias ember volt. A botrány csak úgy volt elkerülhető, hogy a verna márkai nagyobb összeget kapott férj jogának megsértéséért.

Rendkívüli fiárhároniai hangverseny. A Fiárhároniai társaság hétfőn, január 2-án rendkívüli fiárhároniai hangversenyt rendez *Kerner*

István karnagy vezetése mellett a Vigadóban. A hangversenyen *Geyer Stefi* hegedűművész és *Ney Dávid*, az Opera illusztris tagja is közreműködik. Jegyek rendkívül mérsékelt áron *Méry Bélánál* kaphatók.

D'Annunzio új drámája. Az olaszok nagy híri írója, *Gabriele d'Annunzio*, — mint Rómából jelentik — épp most fejezi be *Furia* című drámáját, amely az *Elektra* modern pendantja akar lenni.

Művész-hangverseny. A VIII. kerületi tanintézetek jövő évi január 4-én, szerdán esti 7 és fél órakor a fővárosi Vigadó nagytermében művész-hangversenyt rendeznek, melynek előja irodalmi alapteremtése tanítók részére és józsefvárosi jó tanulók jutalmazására. Az estélyen közreműködik: *Tessányi Margit*, a dr. Geschwindt György vezetése alatt álló „Műbarátok Köre“ és *Erdői Ernő* vezetésével a VIII. kerületi fiúiskola énekára. Az estély védője *Berevicsy Albert* közoktatásügyi miniszter, a rendező-bizottság elnöke pedig *Vörös Kálmán* iskolaigazgató.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Rákosi Jenő drámái. Irodalmi eseménynek tekinthető a Budapesti Hírlap könyvkiadó hivatalának az a vállalata, amely *Rákosi Jenő* összes drámáit husz kötetben kiadta. *Rákosi Jenő* negyven évvel ezelőtt indult irodalmi utjára s azóta lenkadtalan buzgalommal termékenyen termelte kiváló alkotásait, amelyek között színdarabjai első helyet foglalnak el. 1864-ben írta meg *Ecopuszt*, amely nagy hatással volt nemcsak a közönségre, hanem az irodalomra is és amely a mai napig is megtartotta fiatal frissességét. *Rákosi Jenő* egyike a legtöbb oldalú egyéniségeknek, aki bámulatos éleslátással kereste ki színdarabjaihoz az anyagot. Nem volt oly kiandító irodalmi alkotás, amelyből — ha meglátta benne a neki szükséges ülmét — ne használt volna fel egyet-nőt, amit ő művészetével és elsősorban talentumával irodalmivá tudott tenni. *Beniczky Béja* Lenke, vagy *Malonyai Dezső* egy-egy kötete is nyújtott anyagot drámáinak, mert meglátta bennük az onnan halványan kicsillogó érdekességet. Mint a Népszínház egykori igazgatója, maga kényszerítette arra tehetőségét, hogy előtte ismeretlen teret menjen dolgozni és irt dalos játékokat, operettszövegeket, énekes bohóságokat, népszínműveket, parasztragediákat és parasztszínjátékokat. Ezzel egy időre lecsúszott a hozzá nem való munkát olvaonni tenni, hogy méltóvá legyen az íróhoz. Soha nem sokévesedett el és mindenhol, mindig művész és író maradt. A megírtaot husz kötet nevezetesen esztendő burgó munkássága, amelyben *Rákosi Jenő* drámáiról egyénisége imponáló erővel és gyönyörűkeltető változatossággal nyilatkozik meg. A husz kötet ára szép kötésben hatvan korona.

Néprajzi felelvások. A Magyar Néprajzi Társaság ma délután felelvás-ülést tartott az Akadémia kistornáján *Székely* Imre muzeumi igazgató előnökte alatt. Az első felelvás *Seemayer* Vilbald dr., a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának vezetője volt, aki bemutatja a legutóbb szerzett *Leder-féle* tibeti gyűjtemény főbb tárgyait. A *Hans Leder-féle* kollekcio mintegy 900 darabot foglal magában s tulajdonlag a tibeti vallás-kultusz tárgyaira vonatkozik. Utána *Timkó György* nemzeti muzeumi gyakornok tartott előadást a *Szigetközi lánykorhársolásról és a vele kapcsolatos levő legénycímerről*.

Szigetköz nyugati részében, Zselé, Darnó, Lipót, Remete, Piski, Kisbókok és Arak közötti megyei magyar községekben aprószentek napján szokásos a lánykorhársolás. A legények a lányos házakhoz vonulnak és ott a legényvezér, társai nevében is, megkérdezik a ház leányait, miközben áldást, békességet és egészséget kíván. A megtisztelést a leányok méterhosszu tarka pántlikát kötnek a korhársra, a gazdasszony sokát, kolbászt és kenyert ad a szűköt vivő legény alkalmosságába, a gazdát pedig a perselyes-legény adóztatja meg néhány fillér erejéig. Az utolsó leányoshársból

a legények csárdába vonulnak, ahol elkötők a zsák tartalmát, a persely tartalmát pedig áldomást isznak. Az áldomásívás közben avatják fel a címert, amely a maga formájában speciálitása a szigetközi magyarságnak. A legényeimert kovácsolt vasból készült és áll egy vaskoronából, amelyről gazdasági jelvények (kassza, villa, gerelye, cse és sari) lógnak le. A felavatást természetesen táncmulatság követi. *Timkó György* kimutatta, hogy a korhársolás szokásának helyen s ábrán tört, másutt a megújuló természetet ünnepelték. Különböző természetmódosítás fakultuszára vezethető vissza. A rómaiaknál a legények olajfa-vezetővel vergetétek meg az asszonyokat és leányokat, kívánva, hogy oly termékenyek legyenek, mint a fa, amelynek vesszejével megverték. — Mind a két előadást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság.

Műtérmi vásár. Faragó Géza festőművész műtermében csinos karácsonyi vásár nyílik meg holnap délelőtt. Képek és szobrok egész seregét halmozták össze *Bereza Lajos*, *Perán Lajos*, *Halász Pista*, *Popper Szigfrid* szobrászok: Továbbá: *Bruck Miksa*, *Díszesegő László*, *Faragó Géza*, *Gergely Imre*, *Krajna János*, *Löschinger Hugó*, *Márk Lajos*, *Pracotinsky L.*, *Rubovics Márk*, *Szendmiklós Zoltán*, gróf *Zichy István* festőművészek. Az érdekes kiállítás egész nap megtekinthető belépődij nélkül.

A Magyar Írók Segélygyerületének igazgató-bizottsága ma tartotta évi költségvető gyűlést bár *Eötvös Loránd* előnökte alatt. *Kozma Andor* titkár előterjesztvén az egylet vagyoni állására vonatkozó kimutatókat, valamint a segélyezési ügyeket, a bizottság 1905. évre huszonöt ezer korona összegben szavazott meg évről-évről rendes segélyt beteg vagy elaggott, szegényszorsú érdemes íróknak, illetőleg ilyenek özvegyei és árva részére. Jövőhagyta egyben a bizottság az 1904. évből a rendes segélyeken felül kiadott összesen 2982 korona rendkívüli segélyek kiutalványozását s már az 1905-iki esztendőre is újabb 520 korona rendkívüli segély kiutalványozására adott a titkárnak felhatalmazást. Az egylet rendes évi segélyezettjeinek száma hatvan. Ezenkívül 1904-ben még harmincegy részesülték rendkívüli segélyben. Az egyletnél tett alapítványok tőkeállománya a folyó 1904. évből a mai napig 6143 korona összegű új alapítvánnyal gyarapodott. A legutóbb közzétett f. évi január elseji kimutató óta új alapító lett *Szekély Ferenc* a belvárosi takarékpénztári vezérigazgató négyeszkornával és néhai gróf *Andrássy Aladár* hagyatéká hatáskorával. A Magyar Írók Segély egyletének ügyeit mint titkár *Kozma Andor* intézi (Budapest, Vigadó-ter 1. szám.), az egylet vagyont a Magyar Földhitelintézet kezeli.

A Thália-társaság január elsején fogadta részére drámai tanfolyamot nyit a színjátszás elméletéből a színpadi gyakorlatból. A tanfolyam hallgatói a Thália-társaság előadásai mutatják be képességüket. A tanfolyamot dr. *Heresi Sándor* tartja. A részvétel díja havonként 10 korona. Jelentkezni lehet a Thália-társaságban (Széchenyi-utca 14.) naponta 3—4-ig, ahol bővebb felvilágosítással is szolgálnak.

A transzváli kivándorlók. Irta: *Mayne-Reid*. Fordította: *Hegredüs Pál*. *Mayne-Reid* egyik legérdekesebb könyve jut a magyar ifjúság kezébe. A Transzváli kivándorlókat nemcsak a benne lezajló események változatossága teszi lebilincselő olvasmányvárrá, hanem az is, ami benne instruktív, tanulságos és az ifjú földráji és természetrajzi ismereteinek gyarapítására alkalmas. A kalandokat ugyanis oly módon fűzte egymásba a világhírű szerző, hogy keretükben meglepően edzők Dél-Afrika egész állat- és növényvilága, föld az ifjú szemek elé táruljanak annak az exotikus helynek össze jellemző vonásai. A három kivándorló burcsalát, melyet az angolok támadásai kényszerítettek Transzvál elhagyására, a délafrikai sivatagon a Kaszsumon keresztül és hosszú vízi uton jut el új hazájába, de előbb ezernyi viszontagsággal kell megküzdenie. Hol elefántcsordával kénytelen szembe szállni, hol oroszlánokkal vaskodik, hol pedig büknyekkel, vad kutyákkal és veszedelmes rovarokkal küzdök. Az igaz férfiábrátosság példái mellett azonban érdekesnek érdekesnek földráji viszonyokkal és a növényvilág bámulatos csodáival is megismerkedik a fiatal olvasó. A díszes munka árát a kiadó Athenaeum 4 korona 80 filléren szabta meg.

Ozdor Teled. Elbeszélések a magyar pogányvilágról. Irta: *Dónágy Ferenc*. Az Athenaeum kiadása. Ára 3 korona 60 fillér. A magyar pogányvilág utolsó küzdőmunkái rajza ez a könyv. *Ozdor Teled* a régi világtudományok képviselője, a *Zeleméri Miké* pedig az új eszmének, a keresztényiségnek képviselője. Vörös harcokban igyekeznek egymást igazukról meggyőzni, de végre is nem a kard és nem s nyíl aratja a diadalt, hanem a keresztényiségnek legerősebb fegyvere: a szeretet. A *Zeleméri Miké* és az *Ozdorok* két fiatal hajósát ez a hatalmas érzés fonja együvé és mikor a kard elvégezte munkáját, mikor az *Ozdorok* és *Miké* életükkel

fizetik meg gyűlölködésüket, és kellen mint a kien-gesztelődes szimbolizmus hajlanak féljük. A szere-tet győz és a szeretettel kivívja végleges diadalát a kereszténység.

Nyiltér.

E rovatban közölték: nem vala teinosságot a szerkesztőség.

FRANCOIS
„Transylvania“
S E C.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Itélet a kassai vasutasok ügyében. A Kuria ma befejezte a kassai vasutasok ügyének tárgyalását, azután hosszas tanácskozás után kihirdette megfélembrehozhatlan ítéletét, melylyel a benyújtott semmisségi panaszokat elutasítja. A Kuria kimondja ítéletében, hogy a vasutas köztisztviselő s ezzel a Kuria is állást foglalt ebben a sokat vitatott kérdésben. Ez volt az első, a nagy sztrájkból támadt büntügy, amely a Kuria judiciuma alá került. A legfelsőbb ítélőszéknek a vasutasok kárára hozott nagyfotosságu ítélete ilyenformán a többi ügy eldöntését is befolyásolhatja.

A mai tárgyaláson előlének dr. Baracs Marcell védő beszélt, utána pedig Tassy Pál koronaügyész-helyettes szólalt föl. Tassy a védőket szembea azt bizonyította, hogy a Máv. alkalmazottja köztisztviselő, mert a büntetőtörvénykönyv 461. szakasza és a büntetőperrendtartás 7. szakasza, a kir. Kuria 58. sz. döntvénye, valamint annak 18 éves gyakorlata közhivatalnoknak minősíti. Kéri a semmisségi panaszok elutasítását.

A Kuria másfélórás tanácskozás után hirdette ki végzését, melylyel a bejelentett semmisségi panaszokat elutasította.

Az ítélet indoklása a következő: A Kuria köteles határozatát a tábla által elfogadott tényekre alapítani, már pedig a tábla valóban fogadta el, hogy a vádlott altiszték a munkát egyelőrtőlleg és egyszerre szüntették be és a főnök felbőrlítésára kijelentették, hogy nem dolgoznak. Valónk fogadta el a tábla azt is, hogy a vádlottak beszabeszésés követezőben tagadták meg a munkát. Már most az a kérdés, hogy a vádlottak ezzel büntetőndő eselekményt követtek-e el? Ez attól függ, hogy közhivatalnokok-e vagy sem. A Kuria erre igenlőleg válaszolt. A büntető törvénykönyv 461. szakasza határozza meg, hogy kik tekintendők közhivatalnokoknak. E szerint a közhivatalnokai minőségét nem függ attól, van-e az illetőnek köztisztviselői jellege, hanem attól, hogy az állam vagy a közhatalos igazgatása alá van-e vonva? Már pedig kétségtelen, hogy a vasut az állam igazgatása alatt áll. Nem az a döntő, hogy az állam, mint magánállalat jár el, hanem az, hogy az állam igazgatási körébe vonta ezt az üzletet. A büntető törvény 461. szakasza alapján kimondandó volt tehát, hogy a vasutas közhivatalnok. Minthogy pedig a vádlottak beszabeszésés folytán tagadták meg a munkát a 480—481. szakasz szerint minőségű hivatalos hatalommal való visszaélés büntetést követtek el.

A Kuria azt a semmisségi panaszt, amely arra volt alapítva, hogy a vádlottak tévedésben voltak közhivatalnokai jellegükre nézve, azért utasította el, mert a törvény nem ismeri semmi sem panaszt.

§§ A béna fia végrendelete. Abbázsiában történt ezélett nyelével. 1896-ban, hogy ifjabb Hubenay József, egy akkoriban még gazdag kereskedőnek joghatalmú fia, fűrész közhely olyan szerencsésülénél ugrott fejfel a székes vízbe hogy nyakcsigolyájának egy ere megpattant, véreseppék szívárogtak be a hátterébe, ami egész testére bánává tette. A szerencsésülénél járt fiatallembert dr. Récsény Imre tanár is megvizsgálta és az ő tanácsára szállították föl Budapestre. Az öreg Hubenay a Vöröskereszt-egyesülettel kért fia mellé ápolónőt. A nyomorék ember lassanként annyira hozzászokott ápolónőjéhez, hogy rajta kívül senkit sem akart megtűrni maga mellett. Mikor az öreg Hubenay látta, hogy fiat teljesen hatalmába keríti az ápolónő, panaszszal fordult a Vöröskereszt-egyesülethez és más ápolónőt kért. A beteg azonban nem akart tőle megválni és az apa végre is kénytelen volt belenyugodni. Az idén október 31-én meghalt ifj. Hubenay József. Már tavaly

végrendekezett egy ágyához hívott közjegyző előtt és körülbelül hatvan ezer koronát tevő vagyonát két fivérére hagyta, de kötelezte őket, hogy az ápolónőnek tízezer koronát, a Mensa Academiának pedig ezen koronát fizessenek ki. Idősebb Hubenay József, mint fia két kiskorú örökösének gyámja, perrel támadta meg a végrendeletet, azokivil bünye nyitító feljelentést is tett az ápolónő ellen, mert szorinté ravaszul kihasználta fia beszámíthatatlan állapotát és arra szuggerálta, hogy a nyilván betanult végrendeletet a közjegyző előtt tegye meg.

§§ Megragalmazott rendőrfelügyelő. Kiss Antal budapesti vendéglős besugásei alapján Ruánay Béla főkapitány fegyelmi vizsgálatot indított Laky Imer IV. kerületi rendőrfelügyelő ellen. Kiss Antal vádjai azonban alaptalanoknak bizonyultak és a fegyelmi vizsgálat Laky teljes rehabilitálásával végződött. Az ügyesség ekkor nyilvános rágalmazás miatt perbe fogta Kiss Antalt, aki ma állott a budapesti büntetőtörvényszék előtt. A törvényszék a lefolytatott tárgyalás után két havi fogságra és két száz korona pénzbüntetésre ítélte Kiss Antalt, aki felebbezett az ítélet ellen.

§§ A sikasztás bécsi bankszolgá. A bécsi esküdtörbíróság előtt ma folytatták Jenner Antal, bankszolgá bünpörét, aki a „Német takarékpénztárak központi bankjától“ 285.000 koronát sikasztott. A tárgyalás mai, második napján kihallgatták Jenner édes anyját is, aki előadta, hogy fiának 2000 korona apai öröksége volt, melyet azonban csakhamar elköltött. Nagyon érdekes volt Beichbuehner Miksa fényképész házmeesterének kihallgatása. Jennert és büntetésait eméni a fényképésznél fogták el, aki maga is részese a sikasztásnak. A házmeesternek előadása szerint mindamellett, hogy Jenner már heteken keresztül lakott a fényképésznél ő sohasem látta, ami különben természetesen is, minthogy Jennert a fényképésznél rejtették. De a legérdekelőbb volt a tárgyalás mai napján a bank vezérigazgatójának valómása. Előadta, hogy Jennernek, aki 1903. június hónap 15-ike óta volt a bank szolgálatában, 1000 korona évi fizetése volt, szabad lakása, világítás, fűtés és karácsonyi remuneráció. A vezérigazgató kénytelen-kelletlen bevallotta a bíróság előtt, hogy bizony a bankban nagy rendetlenségnek kellett lennie, hogy a sikasztás megtörténhesek. Legjobban bizonyítja ezt az a körülmény, hogy már jóval a sikasztás után azt hitték, hogy Jennert 237.000 koronát sikasztott, s csak három hét múltán tűnt ki, hogy az elsikasztott összeg 283.000 korona.

§§ Egy román njság igazgatásai. A román szocialisták lapjának, az Adevurul című időszaki lapnak három cikkiróját fogta perbe osztálygyűlöletre való igazgatásért a budapesti ügyészség. Salusinszky Imre hírlapírójt hétréndbeli igazgatással, Kristea Aurél betűszedőt és Ponta Pétert, a nevezett lap szerkesztőjét egy-egy rendbeli igazgatással vádolja az ügyészség. A mai tárgyaláson azonban csak Salusinszky és Ponta Péter jelentek meg védőkkel, dr. Bródy Ernővel és dr. Kadosa Marcellel. A harmadik vádlott Kristea Aurél betegsége miatt nem jelenhetett meg és így vele egy újabb esküdtörbírósági tárgyalást tart a bíróság. Az inkriminált cikkeket felolvasása után dr. Hodászy kir. ügyész a Ponta Péter elleni igazgatás vádját eljeltette s csakis Salusinszkyt vádolta meg ötrendbeli igazgatás vétségével. Az esküdtörbíróság perbeszédék után csakis kétréndbeli igazgatás vétségében mondották ki bünöknek Salusinszkyt s ezért a bíróság három havi államfogságra és 100—100 korona pénzbüntetésre ítélte. Ponta Péter ellen pedig a vádelejtés következtében a bíróság a további eljárást az esküdtörbíróság megkérdése nélkül megszüntette. Az ítélet jogerős.

§§ Megsemmisített ítélet. Huszár Vilmos nagyváradi rövidárkereskedő 1899-ben csődöt mondott. A hitelezői végrendelet feljelentésére a nagyváradi ügyészség vizsgálatot indított ez ügyben s ki derítette, hogy Huszár rendetlenül vezette könyveit, mérlegelt nem készített s amikor már tudta, hogy fizetéképítelen, árukat rendelt. A nagyváradi törvényszék vételes bukás miatt 14 napi fogságra ítélte Huszár Vilmost és ezt az ottani tábla is megerősítette. A Kuria ma foglalkozott a vádlott semmisségi panaszával és dr. Ragály Lajos védő meghallgatása után megsemmisítette mindkét alsóbíróság ítéletét és a vádlottat mindössze 200 korona pénz büntetésre ítélte.

TÁVIRATOK

Bihar-vármegye bizalma.

Nagyvárad, december 21. Biharvármegye mai közgyűlése 232 szóval 52 ellenében elhatározta, hogy Tiszát és Perczell tődvízét az obstrukció letöréséért.

Uj ünneppapok.

Páris, december 21. A kamara vita nélkül fogadta el azt a törvényjavaslatot, melylyel a karácsonyt és újévet követő hétfőt ünneppapnak mondja ki.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 21. A bécsi Bőrsenvereim a napokban megkereste a bécsi tőzsdékamarát, hasson oda, a budapesti tőzsde vezetőségénél, hogy a két tőzsdén egyaránt jegyzett értékpapírok egyenlő üzánsszoknak vetessenek alá, tekintettel arra, hogy a kamatforgalom körül eltérések vannak. A bécsi tőzsdékamara mai ülésében elhatározta, hogy nem teljesíti a tőzsdégyelet felszólítását, hanem rábízta, hogy a saját hatáskörében tegye meg ezt a lépést a budapesti tőzsde vezetőségénél. A kamara ezt a határozatát azzal okolja meg, hogy a kérdéses alkalom jelentéktelen, semhogy a kamarát állásfoglalásra indites, de meg a kamara nem illetékes arra, hogy a budapesti tőzsdét szokványainak megváltoztatására hívja fel. Egyébiránt ezek a módosítások csak akkor tennék egységesé a két tőzsdé üzánsszát, ha nemcsak a kamatszámítás, de a kötésbeli egységet és több részletkérdést is érintenének.

Bécs, december 21. Eladottat buza tiszavideki 10.70—11.15 k., búnsági 10.40—10.85 k., mozsóni 10.40—10.65 k. Rozs: tőfelföldéki 8.10—8.30 k. postmegyei 8.15—8.30 k. Tengeri: magyar 8.20—8.35 k. La Plata 7.95—8.10 k. Zab: 7.30—7.80, választott 8.15 k.

Kivonat a hivatalos lapból.

Budapest, december 21.

* Kinevezések. A király Atányi József dr. máramarosmegyei ügyészt a VII. fizetési osztályba sorozott ügyészség kinevezte. — A m. kir. pénzügyminiszter Korecki Vladimir mitroviczai kir. vámségdűsziet ellenérré az észéki kir. fővámbivatalhoz és Kucich Benedek pancesovai m. kir. fővámbivatali gyakornokot vámségdűszieté a szeszéki kir. fővámbivatalhoz. — A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter Harajda András végezt bölcsész a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába az 1904. évi I. törvények értelmében megöltö személyi pórtékával szepesvármegyei kir. tanfelügyelősi tolnokká, Szokol Paula okleveles tanítónő a burstonygyörgyi állami elemi iskolához rendes tanítónővé, Tolóia József okleveles tanítót a szolnoki állami elemi népiskolához rendes tanítónő, Szabó Melánia okleveles tanítónő a gajári állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Lápceky János okleveles tanítót a zsenyovai, Horváth József okleveles tanítót a tányó-bicskei állami elemi népiskolához rendes tanítónő, Major Irén okleveles tanítónő a makói állami gazdasági ismerő iskolához rendes tanítónővé, Kovács Sándor okleveles tanítót a csernői, Pauer Emil okleveles tanítót a ciszániai állami elemi népiskolához rendes tanítónő, Lerchenfeld Mária okleveles tanítónő a kiskapusi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Sánta Imre okleveles tanítót a mind-szenti tanyai állami elemi népiskolához, Tonzsa Sebestyén okleveles tanítót az ópécskai állami elemi népiskolához rendes tanítónő, Nánássy Gyula és Fehérsz Polák Róza okleveles tanítót illetve tanítónőt a nyírbátor állami elemi népiskolához rendes tanítónő, Fodorovszky-né Homicskó Irén bárta állami elemi tanítónőt a szarvasi állami elemi iskolához áthelyezte és Vig Farkas okleveles tanítót ugyanezen állami elemi népiskolához rendes tanítónő. — A budapesti kir. illetékes elnöke Brattianich Virgil fumei lakos ügyvédjelölt, dr. Kelet Jenő szolnoki lakos ügyvédjelölt, ifj. Moldoványi Géza, sátoraljai helyi lakos jogszágerölt a budapesti kir. illetékes tábla területére díjas joggyakornokká, — a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóság Donján József érteletési vizsgát tett zalaegerszegi lakost a zalaegerszegi m. kir. adóhivatalhoz, Polgár Gyula érteletési vizsgát tett keszthelyi lakost a keszthelyi m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká, — az ogdini kir. pénzügyigazgatóság Adámie Károly tengerészeti iskolát végzett s Dokmanovic Szeleczár főreléskölti végzett, érteletésített tanulókat ingyenes adóhivatali gyakornokokká nevezte ki és pedig az előbbi a szászai, az utóbbi az ogdini adóhivatalhoz. — A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter Fodorovszky Jenő bártafahályosi állami elemi iskolai tanítót a szerencsei, Funk Mihály dobriaczi állami elemi iskolai tanítót a bősivai állami elemi iskolához jelen minőségében, Szekeres Ferenc és Szekeres Péter Zsuzsanna mosoni állami elemi iskolai tanítót illetve tanítónőt a bácskerekvári állami elemi iskolához jelen minőségében, ifj. Mészáros Imre csongrádjáról állami elemi iskolai tanítót a csongrádmentéltől állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

REGENY

Detektiv-kisasszony.

Irta: OLD SLEUTH.

(14)

Nem kell mondanunk, hogy a nevezett egyén szintén Goelet Kaete volt és hogy porgrammjához nagyon is hozzátartozott, hogy külön szobája is legyen ugyanabban a házban.

Goelet Kaete igen különös és romantikus életet élt. De mióta megbizták a papirok előteremtésével, és igaz büns kikutatásával, azóta nemcsak detektív hivatásánál fogva szerette volna ezt az ügyet tisztázni, hanem más szempont is vezérelte. Nemcsak az anyagi jutalom reménye kecsgettette, mást is várt ettől az ügytől.

Attól az estétől kezdve, amikor először látta meg Wilbur Henryt, úgy érezte, hogy most már okvetlenül meg kell tudnia mindent.

Mint a sötét zugban hirtelen felragyogó nap sugar, úgy töltötte be az ő szívét is a mindenenket boldogító remény.

Kaete is csak nő volt és az asszonyok igen csodálatos teremtsékek, ha szívük megszólal.

Tíz óra volt, mikor a legfényesebb estélyi öltözékben eltávozott kibérelt szobájából.

Egy félórával később, kocsit állott meg a vidám előtt.

Nagyon előkelő álarcosbál volt ott azon estén és a multság már nagyban folyt.

Elegánsan öltözött álarcos nő szállott ki a kocsiból, és a sötétben leanda jegyét és aztán bement a terembe.

A titokzatos álarcos nő néhány pillanat múlva szürke apácaruhába öltözve, jött ki a hölgyek öltöző szobájából és a mulatozók közé vegyült.

Egyik csoporttól a másikhoz ugrált, hol az az egyik gavallérnak mondott valami csipőset, hol a királynak öltözött álarcost üdvözölte fényes beszéddel, majd meg a hosszú tógába öltözött pap előtt hajolt meg nagy jámborul. Nagyon feltűnő volt, hogy kizárólag csak férfakkal foglalkozott. Ugy látszik, végre ezt is megelégette és egy szegletbe húzódott vissza, miatt a vidám párok táncba kezdtek.

A szürke apáca csak egy néhány pillanatig ült egyedül a szegletben, mert nemsokára egy gavallér közeledett feléje és melléje ült.

— Ej, ej, kezdte csipősen, majd elbeszéltem a főnöknek, hogy mit csináltál itt az éjszaka.

— No, no, urasikám, felelte az apáca merész hangon, — te sem lehetsz más, mint valami lakó, aki idegen tollakkal ékesíti magát, azt könnyen meg lehet látni rajtad!

— Kérlek apáca, neked nagyon is csipős nyelvecskéd van.

— Talán arról, mert átlátok a szitán?

— Hát miért mondtad, hogy idegen tollakkal ékesitem fel magam!

— A valódi gavallér nem pletykahordó; ezt csak a lakások tessék és ha valaki urának ruhájába öltözik, még akkor ő maga nem lesz urrá.

Az itt elmondott beszélgetés tréfás komolysággal folyt le.

Hat a gavallérnak des megfigyelő képessége lett volna, akkor észrevette volna, hogy az apáca reszket. Szellemes válasza ugylátszik teljesen lekötötték figyelmét és nem is gondolt más egyébre. Még egy pillanattal beszélgettek, de azután más báli vendégek vették igénybe az apáca gavallérját. Miatt a báltermen áthaladt, így szölt magában:

— Uram Isten, ha ez a vidám apáca oly szép, mint aminő szellemes, akkor öröm lenne őt álarcon nélkül látni.

És midőn a gavallér eltávozott, a szürkeruhás apáca drága gyűrűkkel díszített kezét szívére tette és azt mondotta:

— Nem tévedek! Ég, ő az!

— A bál már jó ideje folyt, mikor a gavallér másodszer is odajött az apácahoz.

Az utóbbi látta, hogy közeledik feléje és az-gódrva suttogta:

— Na, ez majd jól végződik! Meg fogja nézni arcomat, tudom, ezért jön vissza.

A fiatal ember közel lépve, udvariasan így szölt hozzá:

— Tudom, hogy szép vagy és őszintén szölvá fogadtam is. Kérlek mond meg nekem, láthatom-e bájos arcodat?

— Hát ismeresz?

— Becsületemre mondom: nem!

— Te már láttál engem, kellene, hogy hangomat ismerd.

— Pedig, vélte a lovag, miatt keztücs kezével végrásimította homlokát, én szoktam emlékezni ismerőseimnek hangjára, emlékező tehetségem is kitűnő, de tiedet nem ismerem.

— Jó színész lennél, mert azt akarod elhitetni velem, hogy hangomat elfelejtetted. Ha pedig igazat mondasz, úgy ez nem nagyon hüzelő reám nézve.

Vidám hangon beszélgettek egymással, de nem a mai divatos modorban, hanem inkább úgy, mint ahogyan a középkori lovagok és hölgyek beszélgettek.

— De most mond meg komolyan, tréfálsz-e velem vagy csakugyan láttalak-e már előbb?

— Természetesen! Már láttuk egymást.

— Akkor kérlek, le azzal az álarccal! Te csak kíváncsiságot akartad felcsigázn.

— Oh, nem! Emlékezz csak vissza hangomra!

— Nem tudok ráismerni.

— Hát sejtemed sincs, hogy ki vagyok?

— Egyáltalán nem emlékszem!

— És szeretnéd arcomat látni?

— Természetesen szeretném.

— Akkor köves!

A vidám balozó-közönségnek sejtelve sem volt arról, hogy milyen veszedelembé döntötte magát az apáca azzal, hogy álarcát levette.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Különös leleplezés.

A szürke apáca egy melléktérembe ment. Wilbur Henry, mert ő volt a lovag, utána ment.

Mikor Henry látta, hogy egyedül vannak a teremben, azt kérdezte:

— És most szabad tudnom, ki az a szép hölgy, aki arcát nem akarja megmutatni nekem?

— Valaki, aki meg akarja önt övni sok veszőly elől.

— Engem akar megövíni?

— Igen.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG

Az O. M. K. E. és az iparpártolás. Az O. M. K. E. megbízásából Gelléri Mór, az Országos Ipar-egyesület igazgatója, az iparpártolás e lelkes bajnoka, könyvet írt arról, hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülésnek mik lehetőségek feladatai az iparpártolás terén. A munkát, amelyeket előzőli javaslatképpen dolgozott ki a szerző, ma hagyta el a sajtót és Grill Károly könyvkereskedésben kapható.

Gelléri mindenképp a háziipar főkarolását ajánlja figyelmebe az O. M. K. E.-nek. Fejlesztési során rámutat arra az anomáliára, hogy a kereskedelemügyi és a földmivélségi kormány is fejt ki ugyan pártoló tevékenységet a háziipar terén, de e két tevékenységben nincs meg a szükséges egyöntettség, pedig a háziiparnak nincs szükség két gazdára. Sürgeti azután a könyv szerzője annak kimutatását, hogy a háziipar ma mit termel, mert ez adatok egybeállítására alapján akarja aztán meghatározatni, hogy melyek azok a háziipari cikkek, melyeknek rendszeres kereskedelmi értékesítése lehetséges. A kézműipar terén az eddigi példák utánzását ajánlja Gelléri Mór, a magyar gyáripar terén pedig a honti termékek mintakartárának létesítését sürgeti. Könyvének különösen az a része a gyakorlati élet alapon és jártas ismerőseinek helyes és kiművelt érzékével van megírva s a legkéisebb részletekig átgondolva. Az áruházak létesítése, az export fejlesztése és a társadalmi propaganda terén is van Gellérinek sok böles és követendő érdemes tanácsa, melynek megvalósítása a magyar iparnak eddig nem is álmódott fejlettségéhez vezetne el. A kitűnő munkát, melyben széles alapra helyezte és nagyhangu

tervek helyett igazán praktikus, megvalósítható és a gyakorlati élettel szoros kontaktust tartó javaslatok kerülnek a nyilvánosság elé, bizonyára nagyot foglendíteni a magyar iparpártolás ügyén.

Könyvai sertesvásár. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 300 kilogramm felül) 106—108 fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felül) 111—113 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm) terjedés sulyban, 110—111 fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm) 109—110 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felül) 109—111 fillér. Közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) 108—109 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedés sulyban) 106—107 fillér. Serteslétszáma: 1904. évi december hónap 10. napján volt készlet 3084 darab. 1904. december 20. napján felhajtott 436 darab. 1904. december 20. napján elszállított 462 darab. 1904. december 21. napjára maradt készletben 3078 darab. — A hízott sertesüzlet irányzata: változatlan.

Serteskonsumvásár. (A székesfővárosi sertesvásár és közvágóhid intézése.) Mai felhajtás 470 darab sertes, 124 darab süldő. Előző napi eladatlann maradvány 440 drb sertes, 113 drb süldő, összesen 1917 drb sertes, 237 drb süldő. Eladott: 1386 drb sertes, 64 drb süldő. Mai maradvány 531 darab sertes, 176 drb süldő. A vásár közepes, az árak változatlanok. Következő árak jegyzetettek: Zsirsertes: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül 86—90 fillér. II. rendű 280—300 kilogramm 84—88 fillér. Fialat közép 220—300 kilogramm 83—97 fillér. Husseres könnyű 140—300 kilogramm 84—92 fillér. Belföldi süldő 78—84 fillér. Horvát süldő 76—84 fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősulyban értendők.

Aru- és értéktözsde.

— December 21. —

A budapesti gabonátözsde.

Mérsékelt kínálat és gyenge kereslet mellett készbuzában változatlan esedez az irányzat és a forgalomba került 7500 q. változatlan áron kelt el. — A többi cikk iránya csekély üzlet mellett változatlan.

Eladott:

Buza: Tiszavideki: 400 q, 808 K, 105 K, 100 q, 81 K, 10,47-5 K, 109 q, 81 K, 10,87-5 K, 800 q, 80,5 K, 10,50 K, 500 q, 80-5 K, 10,47-5 K, 100 q, 80-5 K, 10,45 K, 200 q, 80 K, 10,30 K, 500 q, 80 K, 10,27 K; felső, 100 q, 79,5 K, 10,15 K, felső, 300 q, 79 K, 10,10 K, felső, mind három hónapra.

Fejérművei: 100 q, 78,5 K, 10,25 K, 100 q, 75-5 K, 10,17-5 K, mind három hónapra.

Pestmegyevidéki: 400 q, 80 K, 10,35 K, 100 q, 80 K, 10,30 K, 100 q, 79,5 K, 10,32-5 K, 130 q, 79 K, 10,32-5 K, 100 q, 79 K, 10,30 K, 100 q, 77-5 K, 10,20 K, mind három hónapra.

Felsőmagyarországi: 300 q, 79 K, 10,32-5 K, három hónapra.

Raktáraru: 3000 q, 79 K, 10,23-5 K, három hónapra.

Zab: 100 q, 7,37-5 K, 100 q, 7,20 K, 100 q, 7,15 K, 100 q, 7,05 K, készpénzfizetés mellett.

Tengeri: 100 q, (bóto) 7,90 K, 500 q, (fehér) 7,82-5 K, 400 q, (fehér) 7,82-5 K, mind készpénzfizetés mellett.

Az árak 50 krajcár koronára értéken értendők.

A délielőtti határidőüzletben lanya volt az irányzat.

Kötöttek: Buza áprilisra 10,20—10,14— kor. zár. 10,14—10,15 kor. Buza októberre 8,83—8,80— kor. zár. 8,81—8,82 kor. 8,80—8,81 Rozs áprilisra —, 7,95—7,99— zár. 7,93—7,94 Tengeri májusra —, 7,63—7,60— zár. 7,64—7,65 Rozs októberre —, 7,63—7,60— zár. 7,60—7,61 Zab áprilisra 7,23—7,20— zár. 7,20—7,21 koronán.

A délutáni határidőüzletben szilárdult az irányzat.

Kötöttek: Buza áprilisra —, 10,15—10,18— kor. zár. 10,15—10,19 kor. Buza októberre 8,81—8,82—8,81— kor. zár. 8,81—8,82 kor. Rozs áprilisra 7,91— kor. zár. 7,94—7,95 Rozs októberre —, kor. zár. —, új tengeri 1905 májusra —, 7,60—7,67— kor. zár. 7,67—7,68 kor. Tengeri szeptemberre —, kor. zár. —, kor. Zab áprilisra —, 7,22— kor. zár. 7,22—7,23 kor. Zab októberre —, kor. zár. —, kor.

A készruüzlet hivatalos árléptése.

Buza	Hónap	50 kilogramm		100 kilogramm	
		1904	1903	1904	1903
Tiszavideki	10	10,47	10,47	10,15	10,25
"	11	10,47	10,10	10,20	10,25
"	12	10,10	10,20	10,13	10,45
Fehérmegyei	10	10,47	10,10	10,10	10,20
"	11	10,47	10,10	10,10	10,20
"	12	10,10	10,15	10,10	10,20
Pestvidéki	10	10,47	10,10	10,10	10,20
"	11	10,47	10,10	10,10	10,20
"	12	10,10	10,10	10,15	10,5
Bánági	10	10,47	10,10	10,10	10,20
"	11	10,47	10,10	10,10	10,20
"	12	10,10	10,10	10,10	10,20
Bácskai	10	10,47	10,10	10,10	10,20
"	11	10,47	10,10	10,10	10,20
"	12	10,10	10,10	10,10	10,20
Szerbi	10	10,47	10,10	10,10	10,20

Table with columns: Egyéb gabonamétek, 30 kilogramm arany, and sub-columns for '10' and '12'.

A budapesti terménytőzsde.

Table listing various commodities like wheat, oil, and sugar with their prices and exchange rates.

A budapesti értéktőzsde.

Text describing the state of the Budapest stock exchange, mentioning market activity and prices.

Text discussing the exchange rate of the Hungarian crown against the French franc.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity during the week.

Text listing various bonds and their market values.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Text discussing the Budapest stock exchange's performance.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Table listing bank exchange rates and interest rates for various banks.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Table listing interest rates for various types of deposits and loans.

Text mentioning the Budapest stock exchange's activity.

Napirend, 1904. december 22.

Detailed daily schedule for December 22, 1904, listing church services, government meetings, and public events.

KIADÓTULAJDONOS: A MAGYAR HIRLAPKIADOI RESZVÉNYTÁRSASÁG.

Advertisement for 'Hiteles Merkur' insurance, featuring a large illustration of a man and text describing the policy's benefits.

Advertisement for 'KÉRJE' watches, featuring an illustration of a pocket watch and text describing the brand and quality.

+ INGYEN +

és bérmentve, zárt borítékban küldjük bárkinek legújabb megjelent **rendkívüli érdekes** tartalmú, több ezer ábrával és bő magyarázattal ellátott **árjegyzékünk**.

Universal sérvkötők pártatlanok, kis gummi-nyomlappal a legnagyobb sérv is elzárható. Az árjegyzék a különböző sérvokről bővebb magyarázattal szolgál.

GUMMI **hahólyag**, női szerek, bő magyarázattal és használati utasítással. — 20 korona megrendelésnél husz százalék engedmény.

Műkezek, mülábak műtűk, támgépek, egyenestartók, gummiharisnyák, baskötők pontos utasítással és leírással.

As árjegyzék köli az „első segély” leírását. **Mentőszekrények** csőpéshez és iparvállalatokhoz kaphatók.

Betegápolási cikkek külön-külön osztályozva bő magyarázattal.

BETEGTOLÓ SZÉKEK.

Cím:

Magyar orvosi műszertár
Budapest, VII., Kerepesi-ut 32,
(a Rókus kórházzal szemben).

+ A vörös keresztre ügyeljünk! +

FÉRFI és NŐI
nemi betegségek,
férégyengeség (impotencia) alapos gyógykezelésére legjobb ajánljuk

Dr. KAJDACSY
v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Rendeli: 9-4-ig, este 7-8-ig.
Budapest, IV., Kilyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél útján is biztos gyógykezelés.

Magyar királyi államasutasat.
217196—904. szám. C. II.

Hirdetmény.

F. é. december hó 1-től visszavonásig illetve díjazabási uton való érvényesítésig Nürnberg—Duzendteich állomás felvétetik a fenti kötelekben élő baromfi szállítására 1898. július 1-től érvényes kivételes díjazabásba. A díjazabítás alapjául szolgáló Straubing állomással való forgalomban fennálló díjtelek felemelve 100 kg.-ként 2.88 márkával.

Telefon 17-19. Szabott árak!

ca. és kir. udv. szállítók.

Legelőgásabb és legdivatosabb férfi, fiu és gyermekruha nagy áruház földszint és első emeleten.

KOHN HEILMANN és FIAI
az „Angol szabó”-hoz

BUDAPEST, 12.
IV., Erzsébet-körút

 Souteraim (pincze) elkülönített osztályában olcsó, lezárt árak.

Kívánatra képes árjegyzéket bérmentve küldünk.

Rendkívüli karácsonyi nagy könyvárleszállítás!

Most jelent meg és senki ne mulassza el könyvvásárlásainál figyelembe venni!

K U N S.

antiquar-könyvkereskedő
(Budapest, IV., Muzeum-körút 21)

20-ik számú könyvárjegyzékét,
melynek tartalma:

I. Ajándék czélnak kiválóan megfelelő diszművek, remekírók, költemények, anthológiák és más egyéb diszes kiállítású művek hibátlan példányokban.

II. Ifjusági iratok. III. Képes könyvek.

IV. Rendkívüli olcsóságok a tudomány és szépirodalom minden ágában.

Bámulatos olcsó árak!

Leszállítva az eredeti ár felére, negyedére és még ennél is csodásebb hányadára.

Ki címét beküldi. árjegyzékemet ingyen és bérmentve kapja meg.

Figyelem!

3 frt 90 krért széküldök postán utánvét mellett 1 kgr. finom zöld kávé. 1 l. fin. braz. tea-rum, 1 cs. val. császár ke-ek tea, 1 cs. tea sütemény és karacsnyfa diszcuzoroka **ADAM ARMIN** fűszerárúk nagykereskedése Budapest, X., Bolgár-utca 20. az

Ügynekök,

Kik szájegyek részletesre való eladásával foglalkoznak fizetéssel felvételnek. **FLEISS & Bankház.** — Budapest, Erzsébet-körút 2.

500 koronát

fizetnek annak, aki **Koche** szájvizet után ismét fogfájást kap, vagy ahinek szája rossz szagú. Egy hacon ára 74 öller. **John. George Koche** Nachf. E. GRITZER, Berlin. Pórkátr Budapest, Török Jászai, Király-utca 12. Dr. Egger Lás & Egger J.-nél, gyógyszerárúár a Nádor-hoz, Váci-körút 17, valamint minden gyógyszerárúárban és droguerárúárban.

4 pár czipő csak 2 frt 60 krért

nagy mennyiségű vételre folytán potom áron amíg a készlet tart adatkak el, egy pár férfi czipő, egy pár női czipő, barna vagy fekete ber sapkával fűzőre, erős bérmentve szeg-ye, lejjebb fagyn, torabba egy pár férfi, egy pár női divat czipő igen elegánsan kiállva, nagyon csinos és könnyű viselet. Mind a 4 pár csak 2 frt 60 kr. Megrendelésnél eljegyzést a bérmentve megadni. Széküldés utánvét mellett

a czipő kivétel árúháza által **A G-1b, Krakau Nr. 239.**
Kiszárlás megengedve vagy a pénz visszavadásit
Közszárlat teljesen ki van zárva.

Legcél-szerűbb **Karácsonyi ajándék!**

Önberóvaló készletek, tollkészek, ollók, borotva-éleltők, könyvhasznokókat valamint az összes fodrászati cikkekben, és valasztékú raktárát ajánlja **Flasner Lajos** készműves és műkészőrús **BUDAPEST, VIII. ker., József-körút 17. szám.** — Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. —

Ezen specialista legabban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hűgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű **titkos betegséget** (hűgycsőfolyást, sebeket, syphilist és önfertőzősből támadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény **FÉRFIUI GYENGESEGNEL (IMPOTENTIA)** még öregebb egyénekknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

— Levelekre díjtalanul válassz; kívánatra gyógyszerék. —
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.
Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám.
Fételemet: bejárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

Kizárólag csak

Valódi

keleti szőnyegek a legnagyobb választékban!

A legolcsóbb sz bött a ak mellett

AGÓBIAN ÉS ADORJÁN 500 darab

IV., Váci-utca 36. szám.
(Klotild-palota).

NAGY KARÁCSONYI ÖCCÁSSIO

= Kiváló minőségű és remek rajzu valódi perzsa szőnyegek

5 frt, 7 frt, 12 frt,
20 frt, 25 frt, 35 frt
és fejjebb.

Minden szó egyszeri beiktatás... Vastagabb betűkből 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal: V., Nádor-utca 34. Kiadóhivatali telefon-szám: 54-39

Beérk. lelet. 56-12. Igazg. lelet. 842. Levélbeli tudakozások...

Fiókos Kerepest-ut 34., Andrássy-ut 13., Keesteméti-utca 8. Tudasokozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

AJÁNLATOKHOZ... megkövet valamely jelleg alatt... Levelezés.

MAGÁN-PÉNZT... Katonatiszteknek, önkénteseknek... PÉNZKÖLCSÖNT...

Butor. ALKALMI VÉTEL... keveset használhat mindenféle bu...

HÖLGYEK... szülész, masszázsoló, tánc...

Polgári iskolai... magánvizsgálatra, javít...

Világhírű OLMŰTZI KVARGLIT... sok legmagasabb kitüntetés...

KEDVES ANUSKÁM!... 16 EVES... Otódik gimnazista...

PÉNZKÖLCSÖNT... azonnal folyósít Guttman bank...

BUTOROK... és perzsa szőnyegek alkalmi vé...

EGÉSZEN INGYEN... zománcosot edény nem kapna...

Minden férfinak... nélküi öszhetetlen! VÉDEKEZÉS...

If ukori bűnök!... és azok következményeit...

Alást keresők... 16 EVES... Otódik gimnazista...

PÉNZKÖLCSÖNT... minden irányban, állami, me...

BORSZÉKEK... és fotelekben állandó nagy rak...

KÖSHER... köcsuszirt Fleischer 5 kilós...

VÉDEKEZÉS... a fertőző nemi betegségek...

Peruin pora... mely áttétlen hat, visszaadja...

Beültendő-állások... ALLASTERISOK... ÁPOLONÉ...

PÉNZKÖLCSÖNT... minden irányban, állami, me...

BUTOROK... részletekért: Háló- és ebédlő...

NEVJEGYEK!... 100 drb. inkrorált névjegy, egy...

Elsőrendű Singer varrógépeket... Singer lezártított, szigorúan...

Láng Jakab és fia... varrógép nagyraktára...

PENZ. PÉNZKÖLCSÖNT... 4 korona havli törlesztésre kap...

PÉNZKÖLCSÖNT... 200 korona után 4 korona havli...

Különfelék. 1 KILO... HIRÉS KASSAI SONKA...

SHABAS... Minden intelligens és takarékos...

Nagy jövedelmel... bírság megának melék...

Baross-tér 4. sz. Nagy arjgyezék ingyen!!

Megkezdődött a karácsonyi nagyvásár... az olcsó bevásárlási forrásnál.

PÉNZKÖLCSÖNT... 200 korona után 4 korona havli...

JOKARBAN... levő szalmapert megvetésre ke...

FÜLBETEGEK... kit fülszékben szenvednek és...

Bank-részvénnyársaság... részre sorjgyezék elind...

Butorok... egyszerű- és legfinomabb...

Nagy butoreladás... készpénz és hitelre... DÓSA KÁLMÁN BUDAPEST, KEREPESI-UT 28. (fételelet).

DEBRECZENBEN a Csanak-féle fűszer-üzlet mellett még rövid ideig létező férfi-, fiu- és leányka... RÚHA-ÜZLET... feloszlik és a még raktáron lévő áruk rendkívül olcsó árban eladatnak.